
MARK HODDER

BURTON &
SWINBURNE

PODIVNÁ
ZÁLEŽITOST
SE SKÁKAJÍCÍM
JACKEM

TRIFID

Mark Hodder

Podivná záležitost se Skákajícím Jackem

*Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována,
rozmnožována ani jinak šířena bez písemného
souhlasu vydavatele.*

The Strange Affair of Spring Heeled Jack

Copyright © 2010 by Mark Hodder

All rights reserved.

Translation © Marek Drda, 2013

Cover illustration © Jon Sullivan

© Stanislav Juhaňák – Triton, 2014

ISBN 978-80-7387-730-9

Stanislav Juhaňák – TRITON, Vykáňská 5, 100 00 Praha 10

www.tridistri.cz

PODIVNÁ
ZÁLEŽITOST
SE SKÁKAJÍCÍM
JACKEM

Mark Hodder

Burton & Swinburne

Podivná záležitost se Skákajícím Jackem

Případ mechanického muže

Cesta do Měsíčních hor

(pracovní název, připravujeme)

The Secret of Abdu El-Yezdi

The Return of the Discontinued Man

MARK HODDER

BURTON &
SWINBURNE

PODIVNÁ
ZÁLEŽITOST
SE SKÁKAJÍCÍM
JACKEM

Věnováno mému otci
Michaelu Johnu Hodderovi

Poděkování

Tento román by možná nikdy nevyšel bez důvěry a nadšení Emmy Barnesové a Loua Anderse. Bez povzbuzování a neochvějně pozitivního přístupu George Manna bych jej možná ani nenapsal. A nebýt vlivu geniálního Mikea Moorcocka, snad by mě byl ani nenapadl. Srdečné díky všem.

Také bych rád vyjádřil svůj vděk Saladinu Ahmedovi za pomoc s arabštinou a Stéphanu Rouvilloisovi za pomoc s francouzštinou.

Po celou dobu, co jsem na tomto projektu pracoval, jsem měl po ruce knihu Mary S. Lovellové *A Rage to Live*. Životopisů sira Richarda Francise Burtona existuje spousta, ale tenhle je podle mě zdaleka nejlepší.

Yolandě Lermaové: Děkuji, že jsi byla tak trpělivá, stála jsi při mně a krmila mě!

A konečně, „slavná jména“ vystupující v knize patří národním hrdinům, kteří hluboce ovlivňují britského ducha. V tomto románu jsem jim v nadsázce nemilosrdně pošlapal pověst a udělal z nich něco, čím rozhodně nebyli. Učinil jsem tak s jistotou, že jejich velikosti svými hrátkami ani trochu neublížím.

ČÁST PRVÁ

VE KTERÉ AGENT DOSTÁVÁ ÚKOL
A DOJDE NA VYŠETŘOVÁNÍ ZÁHAD

Známá chyba je lepší než neznámá pravda.

arabské přísloví

Kapitola 1

OZVĚNY AFRIKY

**Vše, co ti život postaví do cesty, je příležitost.
Nezáleží na tom, jak je to obtížné.
Nezáleží na tom, jak tě to znepokojuje.
Nezáleží na tom, jak je to nepřekonatelné.
Nezáleží na tom, co si o tom myslíš.
Je to příležitost.**

libertinská propaganda

„Proboha! On se střelil!“

Sir Richard Francis Burton klopýtavě couvl a zhroutil se do křesla. Zpráva, kterou mu předal Arthur Findlay, se snesla k zemi. Ostatní muži odvraceli pohled, sedali si, prohlíželi si nehty a pohrávali si s límečky svých košil; cokoli, jen aby se nemuseli dívat na ohromného kolegu.

Isabel Arundellová stála na prahu „oblékárny“, skryta za pootevřenými dveřmi, a viděla, jak se jejímu milému šokem rozšířily zorničky tmavých a obvykle pronikavých očí, najednou plných zranitelnosti. Občas prudce pohnul ústy, jako by se pokoušel rozžvýkat a polknout něco těžko stravitelného. Nejraději by se k němu byla bývala rozběhla, aby ho utěšila a zeptala se, co je to za zprávu, která mu tak ublížila, aby ji zvedla ze země a přečetla si ji, aby zjistila, kdo se to střelil. Jenže takové představení před malou sešlostí by bylo nepatřičné, nehledě na to, že by jím Richarda uvedla do rozpaků. Vždyť to byl právě on, kdo stál pokaždé pevně na nohou, ať byla situace sebezrovězší. O jeho citlivosti věděla jen Isabel a ta by nikdy nepřipustila, aby ji kvůli ní odhalili i ostatní.

Mnoho lidí – většinou ti, kteří mu přezdívali „Rufián Dick“ – považovalo Burtonovu nemilosrdnou pohlednou tvář za odraz jeho skutečné povahy. Nikdy by je ani nenapadlo, že Richard o sobě mívá pochybnosti. Ačkoli kdyby ho teď spatřili

tak otřeseného, možná by si s překvapením uvědomili, že to i přes vzpurný knír a rozeklaný vous není až takový zloduch, jak vypadá.

Nahlédnout za tak působivou masku nebylo snadné.

Výbor sice usedl ke stolu teprve před chvilkou, ale když sir Roderick Murchison, předseda Královské zeměpisné společnosti, uviděl Burtonův zmučený výraz, dospěl k rozhodnutí.

„Udělejme si chvilku přestávku,“ zamumlal.

Burton vstal a nesouhlasně zvedl ruku. „Prosím vás, pánové,“ zašeptal chraptivě, „pokračujte ve schůzi. Plánovanou debatu budeme muset pochopitelně zrušit, ale pokud mi dáte půl hodinky, snad si dokážu uspořádat poznámky a připravit krátkou přednášku o údolí Indu, abychom nezklamali lidi.“

„To jste moc hodný, sire Richarde,“ odvětil sir James Alexander, jeden z členů výboru. „Ale určitě to pro vás představovalo strašnou ránu. Kdybyste snad raději...“

„Jen mi dejte třicet minut na přípravu. Vždyť už zaplatili vstupné.“

„Nuže dobrá. Děkujeme vám.“

Burton se otočil a nejistě přešel ke dveřím, prošel jimi, zavřel za sebou a lehce se kymácející stanul před Isabel.

Měřil pět stop a jedenáct palců, a i když sám toho palce, který mu do šesti stop scházel, litoval, ostatním díky širokým ramenům, hlubokému hrudníku a štíhlé, leč svalnaté postavě připadal dokonce i ve srovnání s mnohem vyššími muži jako obr.

Měl krátké černé vlasy, které si česal dozadu. Kůži měl snědou a ošlehanou větrem, což jeho pravidelným rysům dodávalo poněkud arabského vzhledu, ještě podtrženého výraznými lícními kostmi. Obě je hyzdily jizvy – tu pravou menší, tu levou pak dlouhá a rozeklaná, která mu lehce stahovala oční víčko. Jizvy pocházely od ran, jež mu během nešťastné výpravy do Berbery v Africkém rohu způsobilo vržené kopí, když mu proniklo do tváře a zase z ní vyjelo.

Pro Isabel byly Richardovy jizvy projevem dobrodružného a nebojácného ducha. Burton pro ni po všech stránkách představoval „dokonalého muže“. Byl to divoký a vášnivý romantik, úplně jiný než ti seriózní a emocionálně chladní mužští, kteří se pohybovali v londýnských společenských kruzích. Její rodiče ho považovali za nevhodnou partii, jenže Isabel věděla, že žádného jiného by milovat nemohla.

Vklopýtal jí do náruče.

„Co tě tak trápí, Dicku?“ zalapala po dechu, objímajíc ho kolem ramen. „Co se stalo?“

„John se střelil!“

„Ach ne!“ vykřikla. „Je mrtvý?“

Burton podstoupil a utřel si oči do rukávu. „Zatím ne. Ale našel si kulku do hlavy. Isabel, musím teď sestavit přednášku. Můžu se na tebe spolehnout, že zjistíš, kam ho odvezli? Musím ho vidět. Musím se s ním smířit dřív, než...“

„Ale jistě, drahý. Samozřejmě! Hned to zjistím. Ale copak musíš přednášet ty? Nikdo by ti nezazlíval, kdybys to chtěl odvolat.“

„Odpřednáším to. Uvidíme se později, v hotelu.“

„Tak dobře.“

Políbila jej na tvář a odešla. Prošla krátkou chodbou s elegantní mramorovou podlahou, letmo se ohlédla a zmizela dveřmi vedoucími do auditoria. Když se dveře otevřely a zase zavřely, Burton zaslechl, jak lidé za nimi netrpělivě reptají. Ozýval se dokonce i pískot. Už čekali dost dlouho. Chtěli krev, chtěli vidět, jak on, Burton, zostudí a pokoří muže, kterého kdysi považoval za svého bratra: Johna Hanninga Spekea.

„Učiním prohlášení,“ hlas za ním zavrčel. Otočil se a zjistil, že Murchison opustil výbor a stojí po jeho boku. Na předsedově holé hlavě se třpytily kapky potu. Protáhlý obličej měl ztrhaný a bledý.

„Je to... je to moje chyba, sire Rodericku?“ zeptal se chraptivým hlasem Burton.

Murchison se zamračil. „Je vaší chybou, že máte přísná kritéria, zatímco podle výpočtů, které Společnosti předložil John Speke, Nil teče devadesát mil do kopce? Je vaší chybou, že jste erudovaný a sebevědomý diskutér, zatímco Speke dá dohromady sotva dvě slova? Je vaší chybou, že jej ti pleticháři zmanipulovali a obrátili proti vám? Ne, Richarde, vaše chyba to není.“

Burton o jeho slovech chvíli uvažoval a pak řekl: „Mluvte o něm takhle, a přitom jste ho podporoval. Zaplatili jste mu druhou expedici, a mně jste tu mou zamítli.“

„Protože měl pravdu. Navzdory jeho ledabylým měřením, předpokladům a dohadům má výbor pocit, že je pravděpodobné, že Nil skutečně pramení v tom jezeře, které objevil. Prostá pravda ohledně celé té věci, Richarde, zní, že on pramen našel, zatímco vy – nerad to říkám – nikoli. Nikdy jsem toho chlapa,

bůh buď milostiv jeho duši, neměl moc v lásce, jenže osud dal přednost jemu, ne vám.“

Z oblékárny vypochoďovali členové výboru a zamířili k přednáškovému sálu. Murchison poodstoupil.

„Omlouvám se, Richarde. Musím jít.“

A Murchison se připojil ke svým druhům.

„Počkejte!“ zvolal Burton a vyrazil za ním. „Já bych tam měl být také.“

„To není nutné.“

„Ale je.“

„Dobrá tedy. Pojďme.“

Vstoupili do zaplněného auditoria a za sarkastického pokřikování diváků vystoupili na pódium. Plukovník William Sykes, který debatu moderoval, už na něm byl a nešťastně se pokoušel utišit rušivější příslušníky neklidného davu, zejména ony mnohé novináře – k nimž patřil i záhadný mladý Američan Henry Morton Stanley –, kteří se zřejmě rozhodli, že z události udělají co možná nejzajímavější zprávu. Za Sykesem seděl nahněvaně vypadající doktor Livingstone. Na pódiu seděl i Clement Markham, který si nervózně okusoval nehty. Burton se sesul na židli vedle něj, vytáhl z kapsy malý zápisník a tužku a pustil se do psaní.

Svá místa na pódiu zaujali i sir James Alexander, Arthur Findlay a ostatní zeměpisci.

Dav mručel a posměšně houkal.

„Už bylo načase! Zabloudili jste?“ zavolal jakýsi čtverák. Poznámku přivítal uznalý řev.

Murchison cosi zamumlal do plukovníkova ucha. Sykes přikývl a ustoupil, aby se připojil k ostatním.

Předseda popošel dopředu, poklepal kotníky na řečnický stupínek a s kamenným výrazem pohlédl do vyčkávajících tváří. Publikum se postupně uklidňovalo a nakonec až na příležitostné zakašláni ztichlo.

„Jednání se opozdilo,“ promluvil sir Roderick Murchison, „a za to se vám musíme omluvit – ale až vám vysvětlím důvod, jistě nám odpustíte. Náš výbor byl těžce zasažen strašlivým neštěstím, jež...“ předseda se odmlčel a odkašlal si, aby se uklidnil. „... jež potkalo poručíka Spekea. Neštěstím, které jej, jak vám s bolestí sděluji, bude zajisté stát život.“

Ozval se výbuch konsternovaných a zděšených výkřiků.

Murchison zvedl ruce a zvolal: „Prosím vás, pánové!“

Hluk pomalu ustával.

„V tuto chvíli nemáme mnoho informací,“ pokračoval Murchison, „kromě dopisu bratra poručíka Spekea, který nám před malou chvílí doručil kurýr. Říká se v něm, že se pan poručík včera odpoledne účastnil honu na Fullerově panství poblíž Neston Parku. Ve čtyři hodiny, právě když zlézal zeď, jeho zbraň spustila a vážně ho poranila v oblasti hlavy.“

„A střelil se sám, pane?“ vykřikl kdosi v zadní části sálu.

„Myslíte úmyslně? Nic tomu nenasvědčuje!“

„Kapitáne Burtone!“ zahulákal další hlas. „Nestiskl jste tu spoušť vy?“

„Jak se opovažujete, pane!“ zaburácel Murchison. „To je naprosto nepřijatelné. To nestrpím!“

Z publika se přihnala vlna otázek; velká část z nich směřovala k Burtonovi.

Slavný cestovatel vytrhl ze zápisníku stránku, podal ji Clementu Markhamovi, naklonil se k němu a něco mu zamumlal do ucha. Markham pohlédl na papír, vstal, přistoupil z boku k Murchisonovi a cosi mu tiše říkal.

Murchison přikývl.

„Dámy a pánové,“ oznámil, „přišli jste sem, do společenských prostor (tzv. assembly rooms – místa, kde se scházeli příslušníci vyšších společenských tříd; v podstatě jakési kulturní domy Británie 18. a 19. století – pozn. překl.) v Bathu, abyste vyslechli diskusi kapitána Richarda Burtona a poručíka Johna Spekea v otázce pramene Nilu. Já samozřejmě chápu, že byste rádi slyšeli, co té strašlivé nehodě, která jeho kolegu potkala, říká sir Richard, ale sira Richarda toto neštěstí – jak lze očekávat – velice zasáhlo, takže má pocit, že v tuto chvíli mluvit nedokáže. Napsal nicméně krátké prohlášení, které vám nyní přečte pan Clement Markham.“

Murchison odstoupil od pultíku a jeho místo zaujal Markham.

Klidným a pevným hlasem přečetl Burtonův vzkaz: „Muž, kterého jsem kdysi nazýval bratrem, dnes leží vážně zraněn. Rozdílné názory, jež, jak je známo, mezi námi stály od jeho návratu z Afriky, ještě zdůrazňují mou povinnost veřejně vyjádřit svůj upřímný obdiv k jeho charakteru i podnikavosti a šokované zděšení nad tím, že ho potkal takový osud. Prosím vás, abyste se za něj modlili, ať již vyznáváte jakoukoli víru.“

Markham se vrátil na své místo.

Mezi diváky se neozýval ani hlásek.

„Teď bude třicetiminutová přestávka,“ prohlásil Murchison, „a pak vystoupí sir Richard s přednáškou o údolí Indu.“

Mezitím bych vás rád zdvořile požádal, abyste i nadále trpělivě vyčkali, než pozměníme odpolední program. Děkuji vám.“

Vyvedl skupinku cestovatelů a zeměpisců z posluchárny, a když si s Burtonem vyměnil pár stručných a tichých slov, zamířil s nimi se všemi zpátky do oblékárny.

Sir Richard Francis Burton s ochromenou myslí a srdcem překypujícím city kráčel opačným směrem, dokud nedorazil k jedné z čítáren. Naštěstí byla volná. Vstoupil dovnitř, zavřel dveře a opřel se o ně.

Plakal.

„Omlouvám se. Nemohu pokračovat,“ zašeptal sotva slyšitelně.

Mluvil už dvacet minut, přičemž si stěží uvědomoval, co vlastně říká, když slabým, chvějícím se hlasem mechanicky předčítal ze svých deníků. Jeho řeč zpomalovala, až nakonec slova úplně odumřela.

Když Burton vzhlédl, spatřil stovky očí, které jej upřeně pozorovaly, a ve všech byl soucit.

Zhluboka se nadechl.

„Omlouvám se,“ zopakoval hlasitěji. „Dnes nebude žádná diskuse.“

Odvrátil se od davu, hluchý k vykřikovaným otázkám i zdvořilému potlesku, opustil stupínek, protáhl se kolem Findlaye a Livingstonea a prakticky prchl do vestibulu. Požádal šatnářku o svůj svrchník, cylindr i hůl, a když je dostal, spěšně vyšel hlavními dveřmi a po schodech sestoupil na ulici.

Bylo právě po poledni. Po obloze pluly temné mraky; období hezkého počasí posledních dnů pomalu končilo a teplota klesala.

Mávnutím zastavil dvoukolou drožku.

„Kam to bude, pane?“ zeptal se kočí.

„Hotel Royal.“

„Jasně. Naskočte si.“

Burton vyšplhal do kabiny a usedl na dřevěné sedátko. Podlaha byla poseta nedopalky. Cítil otupělost, takže když se kočár rachotivě rozjel přes kočičí hlavy, vůbec nevnímal okolí.

Pokusil se přivolat vzpomínku na Spekea, onoho Spekea časů minulých, kdy mu byl mladý poručík spíš cenným druhem než zapřisáhlým nepřítelem. Burtonova paměť však od-

mítla spolupracovat a zavedla ho zpět k události ležící u kořenů jejich roztržky: k útoku v Berbere před šesti lety.

Berbera, nejvýhodnější cíp Afriky, 19. dubna 1855.

Posledních několik dní na obzoru blýskalo. Vzduch byl vlhký a těžký.

Skupina poručíka Burtona rozbila tábor na skalnatém hřebenu poblíž pobřeží, asi tři čtvrtě míle za městem. Stan poručíka Stroyana byl dvanáct yardů vpravo od stanu podpíraného dvěma tyčemi, o nějž se s poručíkem Hernem dělil Burton. Stan poručíka Spekea stál v podobné vzdálenosti vlevo, oddělen od ostatních vybavením a zásobami expedice, ukrytými pod nepromokavou plachtou.

Nedaleko bylo uvázáno šestapadesát velbloudů, pět koní a dvě muly. Kromě čtyř Angličanů tu bylo osmatřicet dalších mužů: průvodci, strážníci, sluhové i poháněči velbloudů, všichni ozbrojení.

S hrozícím obdobím dešťů se Berbera během minulého týdne prakticky vyliadila. Vydržela jen jedna arabská karavana, ale když jí Burton odmítl poskytnout doprovod z města – s tím, že raději počká na loď se zásobami, která měla každým dnem dorazit z Adenu –, odešla nakonec i ta.

Teď byla Berbera tichá.

Výprava se uložila ke spánku. Burton postavil tři hlídky navíc, neboť jim již několikátý den hrozil útok somálských kmenů z horního i dolního konce pobřeží. Somálci byli přesvědčeni, že Britové jsou tu buď proto, aby zarazili lukrativní obchod s otroky, nebo aby uplatnili nárok na malou obchodní stanici.

V půl třetí ráno vytrhly Burtona ze spánku výkřiky a střelba.

Otevřel oči a zíral na střechu stanu. Na plachtě poskakovalo oranžové světlo.

Posadil se.

Dovnitř vpadl El Baljúz, hlavní průvodce.

„Útočí na nás!“ vykřikl a po snědé tváři mu přelétl zmatený výraz, jako by nemohl uvěřit vlastním slovům. „Vaše zbraň, efendi!“ Podal Burtonovi revolver.

Cestovatel shrnul příkrývky a vstal, pistoli položil na stolek s mapami, natáhl si kalhoty, s prásknutím si přetáhl přes ramena šle a zbraň opět zvedl.

„Další pitomé divadýlko!“ zazubil se na Hernea, který se už také probudil, rychle oblékl a popadl svůj kolt. „Všechno je to jen naoko, ale neměli bychom je nechat, aby si o sobě začali moc myslet. Vylezte ze stanu zadem, držte se dál od ohně a zjistěte, kolik jich je. Když to bude nutné, párkrát jim vystřelte nad hlavu. Brzy zase odtáhnou.“

„Jasně,“ odpověděl Herne a protáhl se pod plachtou v zadní části stanu.

Burton zkontroloval svou zbraň.

„Ježkova noho, Baljúzi, proč jsi mi dal nenabitou pistoli? Podej mi moji šavli.“

Zastrčil si kolt za pás kalhot a vytrhl šavli Arabovi z rukou.

„Speke!“ zahulákal. „Stroyane!“

Téměř vzápětí kdosi odstrčil stanovou chlopeň stranou a dovnitř vklopýtal Speke. Byl to vysoký, štíhlý a bledý muž s vodnatýma očima, světle hnědými vlasy a dlouhým hustým vousem. Obvykle míval klidný a poněkud rozpačitý výraz, ale teď se mu oči divoce leskly.

„Strhli mi stan nad hlavou! Málem jsem dostal nakládačku! Chystá se přestřelka?“

„Myslím, že ano,“ pronesl Burton, kterému konečně došlo, že situace je možná vážnější, než si zpočátku myslel. „Mějte oči na stopkách a připravte se na obranu tábora!“

Chvilí vyčkávali, kontrolovali svou výzbroj a poslouchali shon venku.

„Těch neřádů je tam spousta,“ ozval se za nimi hlas, „a naši zatracení strážní vzali nohy na ramena!“ Byl to Herne, který se vrátil z průzkumu. „Párkrát jsem na tu chátru vypálil, ale pak jsem se zamotal do stanových šňůr. Nějaký somálský obr se po mně ohnal pěkně velkou palicí. Tak jsem to do toho grázla našil. Stroyan je buď v bezvědomí, nebo je po něm – nedokázal jsem se k němu dostat.“

Do stanu z boku cosi udeřilo. A potom znovu. Najednou se na plátno sesypala úplná smršť ran a všude kolem se rozezněl válečný pokřik. Útočníci se rojili jako vosy. Vchodem bodaly oštěpy. Látku drásaly dýky.

„Bismilláh!“ zaklel Burton. „Budeme se muset probít k zásobám a sehnat víc zbraní! Herne, vzadu jsou k tyči přivázaná kopí – vezměte je!“

„Ano, pane!“ přikývl Herne a vrátil se do zadní části stanu. Téměř ihned přiběhl zpátky a křičel: „Prořezávají se plátnem!“

Burton hlasitě zanedával. „Jestli na nás tahle zpropadená věc spadne, budeme tu jako v kleci. Vypadněte odtud! No tak! Hned!“

A vyrazil mezi stanovými chlopněmi do noci, kde se ocitl tváří v tvář přibližně dvaceti somálským domorodcům. Další pobíhali po táboře, odváděli velbloudy a drancovali zásoby. Burton zaklel, skokem se vrhl vpřed a pustil se do útočnicků šavlí.

Neleží tam naproti ve stínu poručík Stroyan? Těžko říct. Burton se prosekával k ležícímu tělu a šklebil se, neboť do něj bušily hole a ratiště kopí, otloukajíce ho a řezajíce až do krve.

Na okamžik se ohlédl, aby zjistil, jak si vedou ostatní, a spatřil Spekea, jak couvá do vstupu do stanu s pusou dokořán a panikou v očích.

„Neustupujte!“ zaburácel. „Budou si myslet, že se stahujeme!“

Speke na něj pohlédl s výrazem naprostého zděšení. A právě tehdy, uprostřed boje, skončilo jejich přátelství, neboť John Hanning Speke poznal, že jeho zbabělost byla odhalena.

Burtona zasáhla do ramene hůl, takže odtrhl oči od druhého Angličana, prudce se otočil a ohnal se ostřím po jejím majiteli. Strkali ho sem a tam. Do zad mu neustále tlačil pár rukou. Netrpělivě se otočil, zvedl šavli, jen aby v poslední vteřině rozpoznal El Baljúze. Ruka mu ztuhla uprostřed rány.

V hlavě mu vybuchla bolest.

Cosí těžkého ho táhlo do strany, dokud se nezhroutil na kamenitou zem.

Omámeně zvedl ruku. Obličej mu prošpikoval oštěp se zpětnými hroty; levou tváří pronikl dovnitř a pravou zase ven, přičemž mu vyrazil několik zadních zubů, pořezal jazyk a rozsekl patro.

Zoufale se snažil zůstat při vědomí.

Kdosi ho táhl pryč od konfliktu.

Burton omdlel.

Před stanem se do pranice vrhl Speke, rozběsněný odhalením ostudné vady jeho charakteru. Pozvedl svůj revolver Dean and Adams, přitiskl jeho ústí k hrudi muže, který skolil Burtona, a stiskl spoušť.

Zbraň se zasekla.

„Zatraceně!“ ulevil si Speke. Obrovský domorodý válečník se na něj shora podíval, usmál se a pěstí jej udeřil do srdce.

Speke padl na kolena a lapal po dechu.

Somálec se sklonil, chytil ho za vlasy, stáhl dozadu a druhou rukou mu zašátral mezi nohama. Angličan byl na jednu děsivou vteřinu přesvědčen, že bude vykastrován. Domorodec však prostě jen pátral po dýkách ukrytých po arabském způsobu.

Speke byl sražen na záda. Hbitě mu svázali ruce nemilosrdně utaženými provazy. Vytáhli ho do stoje a vyvedli z tábo-ra, kde se teď drancovalo a ničilo.

Když poručík Burton přišel k sobě, zjistil, že ho El Baljúz vleče na pobřeží. Vzpamatoval se dost na to, aby svého zachránce zarazil a pomocí znakové řeči i psaní do písku mu přikázal, ať dojde pro malý člun, který expediční skupina uvázala v přístavu, a připluje s ním k ústí blízké zátoky.

El Baljúz přikývl a odběhl.

Burton ležel na zádech a pozoroval Mléčnou dráhu.

Já chci žít! pomyslel si.

Uběhla asi minuta. Burton zvedl ruku k obličejí a nahmátl špiči oštěpu se zpětnými hroty. Jediný způsob, jak jej odstranit, představovalo protažení celého jeho těla ústy a tvářemi. Burton jej pevně sevřel, zatlačil a omdlel.

Jak se noc táhla, únosci začali Johna Spekea popichovat a plivat na něj. Svými šavlemi mu řezali vzduch jen pár palců od tváře. Speke stál a snášel to s přimhouřenýma očima a zaťatými čelistmi. Očekával, že zemře, a přemítal, co o něm asi Richard Burton řekne, až bude o tomto incidentu podávat zprávu.

Neustupujte! Budou si myslet, že se stahujeme!

Byla to palčivá výtko, a jestli ji Burton dá do záznamu, Speke navěky ponese cejch polovičního muže. Čert vem toho arogantního gaunera!

Jeden z únosců bodl Spekea nenuceně oštěpem do boku. Poručík vykřikl bolestí a pak upadl na záda, když do něj hrot pronikl znovu, tentokrát na rameni.

Tohle je konec, řekl si.

Namáhavě se zvedl na nohy a spoutanýma rukama odvrátil bodnutí oštěpu směřujícího na srdce. Hrot mu roztrhl kůži za klouby prstů až na kost.

Somálec couvl.

Speke se narovnal a podíval se na něj.

„K čertu s tebou,“ pronesl. „Já jako zbabělec neumřu.“

Domorodec přiskočil a píchl oštěpem do Spekeova levého stehna. Cestovatel cítil, jak ostří drhne o kost.

„Kurva!“ vyrazil ze sebe v šoku a reflexivně sáhl po ratišti. On i Afričan bojovali o oštěp – jeden se jej snažil zmocnit, ten druhý si ho chtěl ponechat. Somálec se levou rukou pustil a vytáhl palici, kterou měl za opaskem. Tou udeřil do Spekeovy pravice, kde přistála s ohavným zapraščením. Speke pustil ratiště, zhroutil se na kolena a bolestí zalapal po dechu.

Útočník poodešel, pak se otočil, rozběhl se k Angličanovi a oštěpem mu proklál pravé stehno skrz naskrz, až se za ním oštěp zabořil do země.

Speke vykřikl.

Ovládly ho instinkty.

Jeho vědomí se podivným způsobem oddělilo od těla, takže se díval, jak jeho ruce svírají zbraň, vyprošťují ji ze země, vytahují ze stehna a odhazují stranou. Nato se klopytavě vrhl na útočníka, máchl spoutanými pěstmi vzhůru a vrazil je muži do tváře.

Válečník se zapotácel a zvedl ruku k obličejí. Z nosu mu stříkala krev.

Speke napůl šel a napůl skákal pryč. Jeho nezúčastněná mysl zatím uvažovala, jak je možné, že se s takovými strašnými zraněními ještě drží na nohou.

Kde je ta bolest, říkal si a vůbec si neuvědomoval, že má tělo v jednom ohni.

Bosý se šoural po drsné skále, dolů po úbočí a na oblázkovou pláž. Nějakým zázrakem se rozběhl. Cáry toho, co na něm z oblečení zbylo, vlály za ním.

Somálec rychle zvedl oštěp a dal se do pronásledování; hodil svou zbraň, minul a rezignoval.

Na Angličana se vrhli další domorodci, ale Speke je odstrčil a běžel dál. Když své pronásledovatele nechal za sebou a viděl, že pronásledování vzdali, zhroutil se na jakýsi kámen a začal žvýkat provaz, který mu poutal zápěstí.

Ze šoku a ztráty krve se o něj pokoušely mdloby, věděl však, že musí najít své druhy, a tak v ranním rozbřesku pokračoval dál, dokud nedorazil do Berbery. Tady jej objevila pátrací skupina vedená poručíkem Hernem, která jej přenesla na člun v ústí zátoky. Uběhl tři míle a utrpěl jedenáct zranění, včetně těch dvou, která pronikla velkými stehenními svaly.

Usadili ho na sedátko. Speke zvedl hlavu a pohlédl na muže, který seděl proti němu. Byl to Burton. Měl obvázaný obličej a plátnem na tvářích mu prosakovala krev.

Jejich pohledy se setkaly.

„Já nejsem žádný posera,“ zašeptal Speke.

Ta bitka je měla sbratřit. Oba se chovali, jako by se tak stalo – a za necelé dva roky se společně pustili do jedné z největších expedic v britské historii: na riskantní výpravu do střední Afriky, kde pátrali po prameni Nilu.

Bok po boku snášeli nesmírně tvrdé podmínky, pronikající na území, které ještě bílý muž nespatriil, a kroužice nebezpečně blízko království smrti. Burtona na čas oslepila a znehybnila nakažlivá nemoc. Speke natrvalo ohluchl na jedno ucho, když se z něj pokoušel kapesním nožem vydolovat jakýsi hmyz. Oba sužovaly malárie, úplavice a ochromující vředy.

Vytrvali.

Spekeova zášť pomalu doutnala.

Vykonstruoval si vlastní verzi incidentu v Berbeře, z níž vynechal to nejpodstatnější: skutečnost, že jej vržený kámen zasáhl do čéšky kolena, což způsobilo, že couvl do vchodu stanu. Burton se přesně v ten okamžik ohlédl a zřetelně viděl, jak se kámen od Spekeova kolene odráží, takže onen krok zpět chápal jako reakci na něj. O odvaze svého druha ani na vteřinu nepochyboval.

Speke věděl, že Burton kámen viděl, ale rozhodl se na to zapomenout. Zjistil, že historie je taková, jakou si ji uděláte.

Dorazili k centrálním jezerům.

Burton prozkoumal rozlehlou masu vody ležící jižně od Měsíčních hor, kterou domorodé kmeny nazývaly „Tanganika“. Jeho geografická měření naznačovala, že by mohlo jít o zdroj Nilu, na návštěvu nejsevernějšího břehu, odkud měla velká řeka vytékat, byl však příliš nemocen.

Speke opustil svého „bratra“, jenž se nacházel ve stavu hořečnatého deliria, vydal se na severovýchod a zjistil, že se ocitl na břehu ohromného jezera, které autoritativně pojmenoval po britském panovníkovi navzdory tomu, že kmeny, které na březích jezera žily, už pro něj jméno měly: „Nyanza.“

Speke se ho pokusil obejít, ztratil ho ale z dohledu a znovu ho našel dále na sever – nebo to byl břeh jiného jezera? –, provedl neúplná a nedostatečná měření a vrátil k Burtonovi, vedoucímu expedice, s tvrzením, že docela sám a bez stínu pochybností našel skutečný pramen mohutné řeky.

Když se jim zdraví trochu zlepšilo, podnikli dlouhý pochod k Zanzibaru, kde Burton propadl malomyslnosti. Kladl si za vinu, že získané důkazy nebyly podle jeho přísných měřítek průkazné.

Méně vědecky založený, méně svědomitý a méně disciplinovaný John Speke odplul do Anglie dříve než Burton a cestou se dostal pod vliv muže jménem Laurence Oliphant, prohnaného pleticháře a pozéra, který si držel jako domácího mazlíčka bílého levharta. Oliphant příživil Spekeovu urážkou pýchu, přetavil ji v zášť a zlákal jej k tomu, aby si nárokoval vítězství pro sebe. Bez ohledu na skutečnost, že šlo o expedice jiného muže, největší zeměpisnou hádanku své doby vyřešil Speke!

Poslední slova, která John Speke Burtonovi řekl, zněla: „Na shledanou, starý kamaráde, můžete se spolehnout, že do Královské zeměpisné společnosti nepůjdu, dokud nebudete připraven a neobjevíme se tam spolu. Klidně to pusťte z hlavy.“

V den, kdy se v Anglii vylodil, vydal se Speke rovnou do Královské zeměpisné společnosti a oznámil siru Rodericku Murchisonovi, že je otázka Nilu vyřešena.

Společnost se rozdělila. Někteří její členové podporovali Burtona, jiní zase Spekea. Do věci se vložili pleticháři, kteří se postarali, aby se to, co mělo být vědeckou debatou, rychle zvrhlo v osobní spor, přestože si jej Burton, který se zotavoval v Adenu, téměř nebyl vědom.

Lehce ovlivnitelný Speke si začal být příliš jist sám sebou. Začal kritizovat Burtonův charakter, což byl u člověka, který věřil, že se jeho protivník stal svědkem jeho zbabělosti, nebezpečný tah.

Burton se doslechl, že má být pasován na rytíře a že by se měl okamžitě vrátit do Anglie, což také učinil. Když vystoupil na břeh, zjistil, že se ocitl ve víru událostí.

I ve chvíli, kdy se zástupce samotářského panovníka dotýkal mečem jeho ramen a tituloval jej coby sira Richarda Francise Burtona, prodléval slavný cestovatel v myšlenkách u Johna Spekea a přemýšlel, proč na něj Speke takovým způsobem útočí.

V následujících týdnech se Burton sice bránil, ale pokusěný úder oplatit nepodleh.

Život je vrtkavý a slušný člověk pokaždé nevyhraje.

Postupně začínalo být zřejmé, že poručík Speke se svým odhadem trefil – zdrojem Nilu pravděpodobně je jezero Nyanza.

Murchison věděl, že – jak pohotově poukázal Burton – Speke má ve svých údajích a výpočtech vážné chyby. Ve skutečnosti byly zcela diletantské a coby vědecké důkazy naprosto nepřijatelné. Přesto naznačovaly, že se v nich možná skrývá pravda. A to stačilo – Společnost poskytla finance na druhou expedici.

John Speke se vrátil do Afriky, tentokrát s mladým a loajálním vojákem bez názoru jménem James Grant. Prozkoumal Nyanzu, nepodařilo se mu ji však obeplout a najít místo, kde Nil vytéká, provedl nepřesná měření a vrátil se do Anglie s dalším výčtem domněnek, které Burton s chladnou výkonností začal cupovat na kousky.

Přímá konfrontace obou mužů se zdála neodvratná.

Naplánoval ji škodolibý Oliphant, který mezitím záhadně zmizel veřejnosti z očí – pověsti říkaly, že do opiového doupěte, aby jen tahal za provázky jako neviditelný loutkář.

Coby místo střetu dohodl společenské prostory v Bathu a coby datum 16. září 1861. Aby Burtona přiměl k účasti, veřejně rozhlásil, že Speke řekl: „Jestli bude mít Burton tu drzost a objeví se v Bathu na pódiu, nakopu mu zadek!“

Burton se nechal chytit: „A je to jasné! Bože, tak on prý mi nakope zadek!“

Drožka zastavila před hotelem Royal a Burton se v myšlenkách vrátil do současnosti. Když se vynořil z kabiny, převažovala myšlenka jediná: Laurence Oliphant za tohle jednoho dne zaplatí.

Vešel do hotelu. Recepční na něj kývl – na Burtona čekal vzkaz od Isabel.

Burton si vzkaz vzal a přečetl:

*Johna odvezli do Londýna. Jedu k Fullerovým,
abych zjistila, kam přesně.*

Burton zaskřípal zuby. Ženská pitomá! Jakpak si myslí, že ji Spekeova rodina uvítá? To vážně věří, že jí řeknou, jak mu je nebo kde leží? Přestože ji měl moc rád, Isabelina netrpělivost a nedostatek taktu mu pokaždé hnuly žlučí. Isabel byla příslavečný slon v porcelánu; pokaždé se hnala za svým cílem, aniž brala ohled na cokoli, co by jí mohlo ležet v cestě, vždy s naprostou jistotou, že to, co chce, je správné, ať už si o tom ostatní myslí cokoli.

Napsal jí úsečnou odpověď:

Odjel jsem do Londýna. Zaplať, sbal věci a přijedť.

Zvedl oči k recepčnímu. „Prosím vás, dejte to slečně Arundellové, až se vrátí. Máte tu Bradshawa?“

„Tradiční, nebo atmosférickou dráhu, pane?“

„Atmosférickou.“

„Ano, pane.“

Recepční mu podal jízdní řád. Příští atmosférický vlak odjížděl za padesát minut. Dost času naházet do kufru pár maličkostí a dojít na nádraží.

Kapitola 2

ZJEVENÍ V ULIČCE

Eugenikové teď začínají ty své zvrácené pokusy nazývat „genetika“, podle starořeckého „genesis“, což znamená „počátek“. Tohle je odpověď na práci Gregora Mendela, toho augustiniánského kněze. Kněze! Může být větší pokrytec než kněz, který zasahuje do Stvoření?

RICHARD MONCKTON MILNES

Byla to rychlá a plynulá jízda do Londýna.

Atmosférická železnice Isambarda Kingdoma Brunela znamenala triumf. Používala širokorozchodné koleje, mezi nimiž vedlo potrubí o průměru patnáct palců. V horní části potrubí byla dvoupalcová štěrbinu, zakrytá těsnicí chlopní z hovězí. Pod prvním vagónem každého vlaku visel píst ve tvaru činky, který přesně zapadal do potrubí. S vagónem byl propojen tenkou hřídelí, procházející štěrbinou vzhůru. Hřídel na sobě měla připevněné malé zařízení s kolečky, která před ní odtlačovala chlopeň a pak ji za ní zase zavírala a promazávala. Podél trati stála každé tři míle stanice, která vysávala vzduch z potrubí před vlakem a pumpovala ho do potrubí za ním. A byl to právě rozdíl v tlaku vzduchu, co hnalo vagóny ohromnou rychlostí po kolejích.

Když Brunel svoji železniční síť stavěl poprvé, narazil na nečekaný problém: hovězinu požíraly krysy. Obrátil se na svého kolegu eugenika Francise Galtona, aby našel řešení, a zmíněný vědec mu jej nabídl v podobě speciálně vyšlechtěného dobytka, jehož kůže hlodavce jednak odpuzovala, jednak trávila.

Pneumatická železnice teď protkala Británii křížem krážem a šířila se po celém impériu, obzvlášť pak v Indii a Africe.

Podobný způsob pohonu se plánoval i pro novou londýnskou podzemní železnici, přestože její projekt od Brunelovy smrti před dvěma roky vázl.

Burton dorazil domů do Montagu Place číslo 14 v půl sedmé, kdy už se ulicemi města táhla mlha. Když otevíral branku z tepaného železa a stoupal k předním dveřím, zaslechl v dálce volání kamelota: „Speke se zastřelil! Bouřlivá debata o Nilu! Všechny dostupné informace!“

Burton vzdychl a čekal, až se mladý dareba došine blíž. Lehký irský přízvuk poznával – byl to Oscar, uprchlík před nikdy nekončícím hladem, a tohle byl jeho pravidelný okruh. Chlapec dovedl neobyčejně obratně zacházet se slovy, což Burton velmi oceňoval.

Hoch přišel blíž, spatřil Burtona a zazubil se. Byl to malý a poměrně buclatý klučina, zhruba osmiletý, s ospale působícíma očima a přidrzlým úsměvem, který hyzdily jen křivé našloutlé zuby. Vlasy měl příliš dlouhé a nikdy mu nescházely ošoupaný cylindr a kytka v knoflíkové dírcce.

„Zdravím, kapitáne! Vidím, že už se zase chcete dostat do titulků!“

„Tohle není k smíchu, Vtípku,“ odvětil Burton, užívaje přezdívky, kterou dal malému kamelotovi před několika týdny. „Pojď na chvíli do předsíně, chci si s tebou promluvit. Předpokládám, že všichni novináři to kladou za vinu mně, ne?“

Oscar se připojil k cestovateli a čekal, až si vyloví klíče.

„Nu, kapitáne, ve prospěch moderní žurnalistiky je možno říci mnohé. Díky tomu, že nás seznamuje s názory nevzdělanců, neztrácíme kontakt s ignorancí společnosti.“

„Ignorance, to je to slovo,“ souhlasil Burton. Otevřel dveře a zavedl hoča dovnitř. „Pokud můžu soudit podle reakce lidí v Bathu, mám podezření, že ti laskaví říkají, že se Speke zastřelil sám, a ti nelaskaví, že jsem ho zastřelil já.“

Oscar odložil balík novin na rohožku.

„Nemýlíte se, pane. Ale co říkáte vy?“

„Že co se stalo, v tuhle chvíli neví nikdo kromě těch, kteří tam byli. A že by k tomu možná vůbec nebylo bývalo došlo, kdybych se trochu víc snažil přemostit propast, která se mezi námi otevřela; kdybych byl třeba trochu citlivější k Spekeovým démonům.“

„Tak démonům říkáte?“ zvolal hoch svým vysokým pisklavým hláskem. „A co ti vaši? Nepobízejí vás náhodou, abyste se rochnil ve výčitkách?“

„Rochnil!“

„No jistě. Obviňujeme-li sami sebe, máme pocit, že nikdo jiný už nás obviňovat nesmí. Jaký to přepych!“

Burton zavrčel. Vložil hůl do stojanu na deštníky ze sloní nohy, pověsil cylindr na věšák na klobouky a shodil ze sebe svrchník.

„Ty jsi ale strašně inteligentní vagabundík, Vtípku.“

Oscar se zahihňal. „To je pravda. Jsem tak chytrý, že občas nerozumím jedinému slovu z toho, co říkám.“

Burton zvedl malý zvoneček ze stolku v hale a zazvonil na hospodyni.

„Ale není také pravda, kapitáne Burtone,“ pokračoval chlapec, „že jste vždycky jen žádal, aby Speke na podporu svých tvrzení předložil vědecké důkazy?“

„To rozhodně. Napadal jsem jeho metody, ale jeho samotného nikdy, přestože on ke mně tak ohleduplný nebyl.“

Prerušil je příchod paní Iris Angellové, která sice byla Burtonovou domácí, ale také hospodyní. Byla to stará dáma se širokými boky, bílými vlasy, laskavou tváří, hranatou bradou a úžasně modrýma a šlechetnýma očima.

„Doufám, že jste si otřel nohy, pane Oscare!“

„Čistá obuv je znakem džentlmena, paní Angellová,“ odvětil chlapec.

„Dobře řečeno. V kuchyni mám čerstvě upečenou slaninu a slaný vaječný koláč. Nedal byste si kousek?“

„Velmi rád!“

Stará dáma pohlédla na Burtona, který přikývl. Paní Angellová se po schodech vrátila do svého království v suterénu.

„Takže budete chtít informace, kapitáne?“ zeptal se Oscar.

„Potřebuji vědět, kam odvezli poručíka Spekea. Víím, že ho z Bathu převezli do Londýna – jenže do které nemocnice? Dokážeš to zjistit?“

„No ovšem! Rozhlásím to mezi kluky. Do hodiny bych pro vás měl mít odpověď.“

„Výborně. Slečna Arundellová také provádí nějaké šetření, ale obávám se, že její přístup nepřinese nic než potíže.“

„Jak to, kapitáne?“

„Jede na návštěvu ke Spekeovým příbuzným, aby jim vyjádřila soustrast.“

Oscar sebou trhl. „Nebesa! Není nic horšího než ženská na dobročinné misi. Kvůli vám doufám, že to nezvětří pan Stanley.“

Burton vzdychl. „Bismilláh! Na toho jsem zapomněl!“

Henry Morton Stanley, onen novinář, který do Londýna nedávno připlul z Ameriky. Měl poněkud záhadný původ: stopy velšského přízvuku naznačovaly, že není tak autentický „Yankee“, za jakého se vydával, a říkalo se, že jeho jméno je falešné. Ať už byla pravda jakákoli, hodně na sebe upozorňoval coby novinový reportér, který se obzvlášť zajímá o různé expedice organizované Královskou zeměpisnou společností. Sprátelil se s doktorem Livingstonem a spojil se s ním v nilské debatě proti Burtonovi, o němž napsal několik nepříliš lichotivých článků do *Empire* – včetně toho, ve kterém Burtona obvinil z vraždy chlapce, jenž ho přistihl během slavné pouti do Mekky, jak močí po evropském způsobu. Burton pohotově upozornil, že jeho převlek, zběhlost v jazyce a pilné pozorování zvyků byly natolik přesvědčivé, aby jeho soupeřníky oklamaly tak, že ho po mnoho měsíců považovali za Araba, a že je tedy docela nemyslitelné, aby jej přistihli při tak zásadní chybě, jakou je močení vstojě. Zabití chlapce by navíc určitě vedlo k jeho odhalení coby podvodníka a rychlé popravě.

Stanley napadl v tisku i Isabel, již pomlouval kvůli jejímu nedostatku rafinovanosti a přílišné svěhlavosti. Burton si nemohl pomoci, aby ho nenapadlo, zda se z Isabel v tomto kritickém bodě jeho kariéry nestává přítěž, čehož si Stanley před nějakou dobou všiml a teď si to vychutnával.

„Mňam!“ vykřikl Oscar.

Paní Angellová se opět objevila se štědrrou porcí koláče. Podala ji chlapci.

„Není to nic zvláštního, ale snad to tu bezednou jámu, které říkáte žaludek, zaplní,“ řekla.

„Já mám ten nejprostší vkus, paní Angellová,“ prohlásil malý kamelot. „Vždycky se spokojím s tím nejlepším!“

Burton rozčuchal chlapci vlasy. „Tak už běž, Vtípku. Až se vrátíš, bude tu na tebe čekat kus koláče.“

Oscar spokojeně vzdychl, zvedl své noviny a proběhl otevřenými dveřmi, které mu Burton přidržel.

Když je zase zavřel, pohlédl cestovatel na svou bytnou.

„Už jste slyšela tu novinu?“

„Ano, pane. Kéž ho bůh zachovati ráčí. Musel to pro vás být strašlivý šok.“

„Nenáviděl mě.“

„Pokud se nebudete zlobit, že to říkám, pane, myslím, že jej svedli na scestí.“

„Netvrdím, že nemáte pravdu. Nebušili vám na dveře novináři?“

„Ne, pane, zřejmě se domnívají, že jste ještě v Bathu.“

„Dobrá. Kdyby přišli, chrstněte na ně kýbl pomýjí. Žádné návštěvy, prosím vás, matko Angellová. Dokud se malý Oscar nevrátí, nechci nikoho vidět.“

„Dobře. Můžu vám přinést něco na zub?“

Burton začal šplhat do schodů. „Ano, díky. A konvici kávy.“

„Ano, pane.“

Stará dáma sledovala, jak Burton vychází na podestu, zatáčí vlevo a mizí ve své pracovně. Našpulila rty. Znala Burtona dost dobře, aby tohle začínající rozpoložení identifikovala.

„Prý kávu! Zlaté oči!“ mumlala si, zatímco scházela do kuchyně. „Než odbijí půlnoc, bude mít v sobě láhev brandy.“

Burton si skutečně nalil pořádnou dávku brandy a teď podřimoval u krbu ve svém starém křesle s postranními kapsami s nohama opřenýma o plechovou ohrádku kolem ohniště. V jedné ruce držel sklenku, v druhé dopis. Přišel z Downing Street č. 10 a stálo v něm:

*Jakmile se vrátíte do Londýna, kontaktujte, prosím,
úřad ministerského předsedy.*

Burton usrkl brandy a vychutnával si oheň, který mu sjížděl dolů do břicha. Byl unavený, ale ne ospalý a cítil, jak na něj ztěžka doléhá deprese.

Položil si hlavu na opěradlo a s přivřenýma očima soustředil mysl na sluch. Byl to súfijský trik, který se naučil cestou do Mekky. Nejdůležitější smysl je zrak; pokud dostane přednost jiný smysl a necháte mysl jen tak toulat, z jinak nedostupných hlubin často vyubublají myšlenky, náhledy a souvislosti, které jste dosud neviděli.

Burton zaslechl slabé zavržení knihovny, jak se dřevo přizpůsobovalo měnící se teplotě časného večera. Až na Burtonův dech a tikání hodin na krbové římse to byl jediný zvuk z nitra pracovny. Zpoza dvou velkých posuvných oken sem však doléhala kakofonie hlavního města Anglie: hlasy kolemjdoucích dole na chodníku, rachot velocipédů a bafání jejich parostrojů, vyvolávání podomního prodavače, nepravdělné

víření prolétajícího rotorníku, štěkající pes, plačící dítě, burácení a syčení parokoní, klapot kopyt koní skutečných, hrubý smích prostitutek.

Uslyšel kroky na schodech.

Na mysl mu přišla otázka: *Co teď budu dělat?*

Ozvalo se tiché zafukání na dveře.

„Dále.“

Vstoupila paní Angellová s táčem, na němž ležel talíř nakrájeného masa, sýr a pořádný skrojek chleba. Byl tu i hrníček s podšálkem, miska cukru a konvice kávy. Paní Angellová přešla pokoj a položila táč na odkládací stůl vedle Burtonova křesla.

„Na tuhle roční dobu začíná být nezvykle chladno, pane – nemám zapálit oheň?“

„To je dobré, udělám to sám. Napíšete mi jeden dopis?“

„Jistě.“

Hospodyně, která pro Burtona často vykonávala drobné práce příslušející sekretářce, usedla k jednomu ze tří psacích stolů, zasunula do kožené psací podložky list čistého papíru a vzala si pero. Namočila hrot do kalamáře a psala podle Burtonova diktátu:

Jsem doma v Londýně. Očekávám další instrukce. Burton

„Pošlete to po kurýrovi do Downing Street číslo 10, prosím vás.“

Stará dáma překvapeně vzhledla. „Kam?“

„Do Downing Street číslo 10. Ihned, prosím.“

„Ano, pane.“

Bytná se zprávou odešla. O chvíli později Burton uslyšel, jak u vchodových dveří třikrát zapískala na píšťalku. Do půl minuty přiběhne na zápraží pes – téměř jistě chrt –, a až ho hospodyně nakrmí, vloží mu dopis do zubů a oznámí mu adresu doručení. Kurýr zavrtěním ocasu potvrdí příjem a rozletí se k Downing Street.

Tito pozoruhodní psi byli součástí poměrně nového komunikačního systému a první praktickou aplikací eugeniky, kterou britská veřejnost přijala. Každý pes přicházel na svět se znalostí všech adres v okruhu padesáti mil od místa, kde se narodil, a se schopností mezi nimi přenášet poštu. U adresátových dveří psi štěkali a škrábali tak dlouho, dokud si adresát dopis nevyzvedl. Po dokončení jednotlivých úkolů se kurýr

toulal v ulicích až do chvíle, než si jej někdo znovu přivolal trojím hvízdnutím.

Druhou polovinu systému tvořili malí doručovací papoušci. Tito fenomenální imitátoři přenášeli komunikaci mluvenou. Člověku stačilo zajít na poštu a předat jednomu z ptáků zprávu, jméno a adresu příjemce, a papoušek se rozletěl rovnou ke správným uším.

Byla tu však jedna potíž, problém, který eugenické vědce sužoval od samého počátku: zdálo se totiž, že když nějaký druh jakýmkoli způsobem modifikovali, pokaždé tím vyvolali nějaký neočekávaný vedlejší efekt.

V případě papoušků to byl fakt, že papoušci nadávali, pošklebovali se a uráželi každého, na koho narazili. Člověk v roli příjemce této služby nevyhnutelně dostával zprávu hojně opepřenu urážkami, jež do ní odesílatel nevložil. A vypadalo to, že tuto chybu nelze žádným způsobem opravit. Původně se doufalo, že každá domácnost bude mít svého papouška, ale pak se ukázalo, že nikdo takové neustálé spílání pod vlastní střechou nestrpí. A tak se do věci vložila pošta, a nyní měla voliéru plnou těchto ptáků každá pobočka.

V případě kurýrů nespočívala jejich nevýhoda v ničem vážnějším než v mimořádném apetitu. Přestože byli štíhlí jako proutek, psi vyžadovali poctivou porci na každé adrese, kterou navštívili, a i když byl celý systém zdarma, ti, kteří jej využívali, často zjistili, že investují značné sumy peněz do psího žrádla.

Burton slyšel, jak se vstupní dveře zavírají. Dopis byl na cestě.

Polkl hlt brandy a sáhl po doutníku; měl chuť na silný laciný tabák.

Prozkoumám Dahomé? pomyslel si, stále prodlévaje u otázky, co by měl teď dělat, když se mu ta záležitost s Nilem vymkla z rukou. K tomu, aby se problém jednou provždy vyřešil, byla sice nutná nová expedice, Burton však věděl, že ho Murchison jejím vedením nepověří. Verbální souboj, ve kterém se utkal se Spekem, už tak Královskou zeměpisnou společnost rozštěpil, a předseda expedici nepochybně nabídne nějakému neutrálnímu geografovi.

Takže Dahomé? Expedici do této neprobádané a nebezpečné oblasti západní Afriky chtěl uspořádat už nějaký čas, ale sehnat peníze teď bude obtížné.

Možná nějaký soukromý sponzor? Nebo nějaké nakladatelství?

Ach ano, a také tu jsou ty knihy. Už dávno chtěl vytvořit autoritativní překlad *Příběhů tisíce a jedné noci* a možná přišla správná doba, aby se do toho ambiciózního projektu pustil. Přinejmenším by měl dokončit knihu *Vikram a upír*, sbírku příběhů o hinduistické černé magii, které v tuto chvíli ležely s nedokončenými poznámkami na hromadě na jednom z jeho psacích stolů.

Psát knihy, moc se neukazovat a čekat, až to jeho nepřátele přestane bavit.

A vzít si Isabel?

Burton pohlédl na prázdnou sklenku, vyfoukl do ní tabákový kouř a drže doutník v zubech sáhl po karafě a nalil si další brandy.

Už déle než rok cítil, že je mu souzeno, aby se s Isabel Arundellovou oženil – teď si ale najednou nebyl tak jistý. Miloval ji, to rozhodně, ale také na ni měl vztek. Miloval ji pro její duševní sílu a praktičnost, štvála ho však svou panovačnou povahou a sklonem dělat věci jeho jménem, aniž by se s ním nejprve poradila. Miloval ji, poněvadž tolerovala jeho zájem o vše exotické a erotické, nenáviděl však její zaslepený katolicismus. Boha zabil Charles Darwin, ale ona i její rodina na té falešné představě stále lpěly – jako tolik jiných lidí.

Pokusil se svoji narůstající frustraci potlačit další sklenkou. A potom další. A další.

V osm hodin se ozvalo zaklepaní na dveře, v nichž se objevila paní Angellová. Nesouhlasně pohlédla na opilého cestovatele.

„Vy jste na tu kávu ani nesáhl, že ne?“ zeptala se.

„Ne, a ani to nemám v úmyslu,“ odtušil Burton. „Co chcete?“

„Ten chlapec už je zpátky.“

„Vtípek? Pošlete ho nahoru.“

„Myslím, že ne, pane. Nejste ve stavu, aby k vám chodily děti.“

„Pošlete ho nahoru, sakra!“

„Ne.“

Burton se vytáhl z křesla a nejistě vstal. Oči mu plály.

„Zatraceně, uděláte, co jsem vám řekl, ženská!“

„Ne, pane, to neudělám. Ne, když mi to říká ochmelka s nevyváchanou pusou. A připomínám vám, že i když jsem vaší zaměstnankyní, vy jste zároveň mým podnájemníkem a naši dohodu mohu ukončit, kdykoli to budu považovat za vhodné. Od chlapce převezmu zprávu já a hned vám ji předám.“

Vyšla zpět na podestu a zavřela za sebou dveře.

Burton k nim udělal několik kroků, ale potom si to rozmyslel a kymáčeje se zastavil uprostřed místnosti. Rozhlédl se kolem sebe po knihovných plných svazků o geografii, náboženství, jazycích, erotice, ezoterice a etnologii; pohlédl na meče spočívající v držácích nad krbem, na ošoupané boxerské rukavice zavěšené na rohu krbové římsy, na pistole a kopí vystavené ve výklencích po obou stranách komína; zadíval se na obrázky na stěnách, mezi nimiž nechyběl ani portrét Edwarda, jeho mladšího bratra s poškozeným mozkem, v posledních třech letech chovance ústavu pro choromyslné hrabství Surrey, což byl následek pět let starého incidentu, kdy ho buddhističtí venkované na Cejlonu divže neutloukli poté, co je pohoršil lovem slonů; zahleděl se na tři velké psací stoly, pokryté listinami, rozepsanými knihami a mapami; prohlédl si tu spoustu suvenýrů ze svých cest: modly a řezby, vodní dýmky, modlitební koberečky, tretky a laciné ozdůbky; podíval se na dveře ve stěně naproti oknům vedoucí do malé šatny, kde přechovával nejrůznější převleky; mrkl do potemnělého okna a na svůj odraz na skle.

Otázka se vynořila znovu a tentokrát ji vyslovil nahlas: „Co teď budu, sakra, dělat?“

Dveře se otevřely a do místnosti vstoupila s přísným výrazem ve tváři paní Angellová a prohlásila: „Mladý pan Oscar povídal, abych vám řekla, že pan Speke je v Penfoldově soukromém sanatoriu.“

Burton stroze přikývl.

Stará dáma se obrátila k odchodu.

„Paní Angellová,“ zavolal Burton.

Zastavila se a ohlédla se po něm.

„Můj jazyk byl zcela neakceptovatelný,“ zamumlal rozpačitě. „Stejně jako moje nálada. Přijměte, prosím, moji omluvu.“

Paní Angellová se na něj upřeně zahleděla. „Tak dobrá. Ale ty své strašáky z tohoto domu vymetete, je to jasné? Buď tak, nebo se z něj odstěhujete sám – a nadobro!“

„Souhlasím. Dala jste Vtípkovi ještě trochu koláče?“

Stará dáma se shovívavě usmála. „Ano, a také jablko a pár karamel.“

„Děkuji vám. Myslím, že teď začnu vymetat strašáky z domu, jak jste mi doporučila.“

„Ale buďte tak laskav a nenechte se od nich přivést do maléru, sire Richarde.“

„Vynasnažím se, matko Angellová.“

Paní Angellová pokývala hlavou a odešla.

Burton chvíli přemýšlel. Na návštěvu nemocnice bylo už pozdě, bude s ní muset počkat do rána. A pokud Speke nepřežije noc, budiž. Na návštěvu Klubu kanibalů ale není pozdě nikdy. Pár skleniček s libertinskými přáteli mu pomůže pozvednout ducha a třeba tam bude i Algargon Swinburne. Burton slibného mladého básníka neznal dlouho, ale jeho společnost jej nezřízeně těšila.

Dospěl k rozhodnutí, převlékl se, zavalil si další hlt brandy a právě odcházel z pokoje, když se od jednoho z oken ozvalo zaťukání. Burton poněkud nemotorně přistoupil k oknu a spatřil pestrého papouška, sedícího na parapetu.

Vytáhl okno. Dovnitř se nahrnul oblak mlhy. Papoušek pohlédl na Burtona.

„Zpráva z úřadu našeho zasranýho premiéra,“ zaskřehotal. „V devět hodin ráno se máte dostavit do Downing Street číslo 10 k uslintanému vypatlanci lordu Palmerstonovi. Prosím potvrdte, ty podělanej ksichte. Konec zprávy.“

Burtonovo obočí, které se mu obvykle klenulo nad očima tak nízko, až to vypadalo, že se neustále mračí, vylétlo vzhůru. Premiér se s ním chce setkat osobně? Proč?

„Odpověď. Začátek zprávy. Potvrzují schůzku. Budu tam. Konec zprávy. Leť.“

„Jdi do prdele!“ vřískl papoušek a vznesl se z parapetu.

Burton zavřel okno.

Má se setkat s lordem Palmerstonem.

Zatraceně.

Klub kanibalů sídlil v prostorách nad italskou restaurací Bartoloni na Leicester Square.

Burton zde zastihl záhadného a dosti zachmuřeného Richarda Moncktona Milnese ve společnosti drobného Algernona Swinburnea, kapitána Henryho Murraye, doktora Jamese Hunta, sira Edwarda Brabrookea, Thomase Bendyshe a Charlese Bradlaugha – samí vyhledávací potíží.

„Burtone!“ zvolal Milnes, když vstoupil. „Gratuluji!“

„K čemu?“

„K zastřelení toho nevychovance Spekea! Ten kohoutek jste určitě stiskl vy, ne? Prosím vás, řekněte, že to tak bylo!“

Burton se vrhl do křesla a zapálil si doutník.

„Nebylo.“

„Jaká škoda!“ vykřikl Milnes. „Doufal jsem, že nám budete moci říct, jaké to je, zabít člověka. Myslím bělocha!“

„Nu ano, ovšem!“ prohodil Bradlaugh. „Vy jste přece cestou do Mekky zabil toho malého arabského kluka, ne?“

Burton přijal pití, které mu nabídl Henry Murray.

„Víte zatraceně dobře, že nezabil!“ zavrčel. „Ten ničema Stanley nepíše nic jiného než nesmyslné pomluvy!“

„Ale no tak, Richarde!“ zazpíval svým nervózním vysokým hlasem Swinburne. „Nebraňte se tak! Copak vy nesouhlasíte s tím, že vražda představuje jednu z oněch významných hranic, které musíme překročit, abychom poznali, že skutečně žijeme?“

Proslulý cestovatel vzdychl a potřásl hlavou. Swinburne byl mladý – bylo mu teprve čtyřiaadvacet – a nescházely mu intuitivní rozumové schopnosti, které staršího muže přitahovaly, ale byl také naivní.

„Nesmysl, Algy! Nedovolte, aby vás libertini těmi svými scestnými idejemi a otřesnou logikou uhranuli. Jsou nenapravitelně zvrácení, obzvlášť tady Milnes.“

„Cha!“ vykřikl přes celou místnost Bendyshe. „Swinburne je zrovna tak zvrácený jako oni! Potrpí si na bolest, to jste nevěděl? Má rád polibek biče!“

Swinburne se zahihňal, škubl sebou a zakřupal prsty. Pohyby měl jako vždy rychlé, trhané a excentrické, jako kdyby trpěl tancem svatého Víta.

„To je pravda. Jsem následovníkem markýze de Sade.“

„To je běžné prokletí,“ upozornil Burton. „Kdysi jsem navštívil jeden nevěstinec v Karáči – poslal mě tam na výzvědy Napier, chápete –“

Sešlost vyprskla smíchy a ozvaly se posměšné výkřiky.

„A tam jsem viděl, jak jednoho chlapa zbičovali do bezvědomí. A jemu se to líbilo!“

„Nádhera!“ zachvěl se Swinburne.

„Možná, pokud vás to láká,“ souhlasil Burton. „Jenže jedna věc je bičování, ale vražda, to je něco úplně jiného!“

Milnes se posadil k Burtonovi a naklonil se blíž.

„Ale já se vás ptám, Richarde,“ oslovil jej tiše, „copak jste nikdy nepřemýšlel, jaký to musí být pocit svobody, když se dopouštíte vraždy? Koneckonců, větší tabu neexistuje, ne? Porušte jej, a setřesete okovy, které vám vnutila civilizace!“

„Já žádným velkým fanouškem falešných potěšení a zákeřného potlačování, které civilizace nabízí, nejsem,“ odvětil Burton. „A paní Grundyová – ta naše románová personifikace všeho tak nesmírně čistého, slušného, strážlivého a konvenčního – potřebuje dle mého mínění pořádně osouložit. Ale ať už zdrženlivost anglické společnosti a kultury kritizují sebehlasitěji, v otázce vraždy jde o mnohem elementárnější věci.“

Swinburne potěšeně vyjekl: „Pořádně osouložit! Bravo, Richarde!“

Milnes přikývl. „Potěšení vskutku falešná a potlačování zákeřné. Potěšení, jež ztročují, a potlačování, jež odsuzuje. A já se ptám, kde je svoboda?“

„To nevím,“ odpověděl Burton. „Jak můžete stanovit míru něčeho tak vágního, jako je ona?“

„Tím, že se podíváte na přírodu, můj milý chlapče! Na přírodu v její syrové divokosti! Jeden živočich zabíjí druhého. Je snad proto vinen? Ne! Zůstává svoboden, aby učinil to, co učiní, ba dokonce aby – téměř jistě – znovu zabil! Jak řekl samotný de Sade: ‚Víte, příroda nemá dva hlasy, z nichž by jeden po celý den odsuzoval, co mu velí ten druhý.‘“

Burton jediným polknutím vyprázdnil sklenku.

„Jistě, Darwin demonstroval, že příroda je krutý a naprosto nemilosrdný proces, ale vy zřejmě zapomínáte, Milnesi, že živočich, který zabíjí, je nejčastěji sám zabit jiným živočichem, stejně jako je vrah v údajně civilizované zemi za svůj zločin oběšen!“

„Takže vy postulujete jakýsi vrozený přírodní zákon spravedlnosti, kterému nelze nikdy uniknout, zákon, který stojí výš nežli kultura – bez ohledu na stupeň jejího rozvoje?“

James Hunt, který procházel kolem, neboť se hodlal připojit k rozhovoru Bradlauga s Brabrookem na opačném konci místnosti, se zastavil na dost dlouho, aby Burtonovi opět dolil sklenku.

„Ano, jsem přesvědčený, že takový zákon existuje,“ řekl Burton. „A hinduistickou představu karmy považuji za přitažlivější než katolickou absurditu prvotního hříchu.“

„A jak se má Isabel?“ prohodil Bendyshe, který přišel, aby si k nim přisedl.

Burton škodolibou otázkou ignoroval a pokračoval: „Karma alespoň nabízí nějakou protiváhu – odměnu či trest, chcete-li – činů, které skutečně činíme, a myšlenek, které skutečně

myslíme, místo aby nás trestala za údajnou hříšnost naší současné existence nebo za porušení naprosto nepřirozeného dik-tátu takzvané morálky. Je to spíš přírodní funkce než trest nějakého neprokázaného boha.“

„U Jupitera! Stanley měl pravdu, když napsal, že jste pohan!“ dobíral si jej Bendyshe. „Burton se připojuje k Darwinovi a tvrdí, že žádný bůh neexistuje!“

„Darwin ve skutečnosti nic takového netvrdil. Tuhle interpretaci jeho *Původu druhů* vnutili jiní.“

„Žádný bůh není, příroda sama si vystačí a po autorovi nikterak netouží,“ citoval Swinburne. „Opět de Sade.“

„De Sade mi v mnoha ohledech připadá směšný,“ poznamenal Burton, „ale v tomto případě s ním z celého srdce souhlasím. Čím více náboženství studuji, tím více jsem přesvědčen, že člověk nikdy neuctíval nic jiného než sám sebe.“

A odcitoval svoji vlastní báseň:

*„Sám sebe člověk uctívá a jeho Bohem člověk sám;
ten zápas duše smrtelné vzor sebe sama stvořiti
a sobě samé dokonalá ve vzoru tom se zjeviti.“*

Milnes popotáhl ze svého doutníku a vyfoukl kroužek kouře, který se líně vznesl do vzduchu. Dívaje se, jak se kroužek pomalu rozplývá, řekl: „Jenže tahle věc s karmou, Richarde – ty vlastně tvrdíš, že tak či tak, vrahovi se prostřednictvím nějakého zcela přirozeného procesu dostane trestu. Považuješ tedy lidský rozsudek – trest smrti – za přirozený?“

„My přece jsme přirozené bytosti, nebo ne?“

„No,“ přerušil je Bendyshe, „u Swinburnea si někdy nejsem jistý.“

Má pravdu, pomyslel si Burton; Swinburne totiž vypadal velmi nepřirozeně. Měřil jen pět stop a dva palce a tělo měl podivně droboučké. Měl krátké a křehké údy, sešlapaná ramínka a dlouhatánský krk, na němž seděla veliká hlava, ještě zvětšená rozcuchanou masou karotkově zrzavých vlasů, které mu od hlavy odstávaly téměř v pravém úhlu. Ústa měl ochablá a změkčilá, světle zelené oči obrovské a zasněné.

Jen málo básníků působilo tak básníkovsky jako Algernon Charles Swinburne.

„Ale to je vedlejší,“ řekl Bendyshe. „Co když vrah oprátce unikne?“

„Vina,“ navrhl Burton. „Postupný, leč neodvratný úpadek charakteru. Degenerativní choroba myslí. A snad i pád do šílenství a sebestrukce.“

„Nebo třeba tendence stýkat se se zločinci,“ nabídl možnost Swinburne, „dokud není sám vrah nakonec nevyhnutelně zavražděn.“

„Dobře řečeno,“ souhlasil slavný cestovatel.

„Zajímavé,“ uvažoval Milnes, „ale já tvrdím, že všichni víme, že vraždy se páchají buďto v zápalu vášně, nebo se jí úmyslně dopouští jedinec, který je již – lze-li to takto vyjádřit – ve stavu pokročilého duševního rozkladu. Co kdyby však byla vražda předem promyšlená a spáchal by ji inteligentní člověk, který by se toho skutku dopustil jen ze zvědavosti vědce? Co jestli jsme stvořeni k tomu, abychom překračovali omezení, která nám říkají, že bychom to dělat neměli?“

„Hloupý motiv,“ prohodil Burton.

„Ale vůbec ne, můj milý hochu!“ prohlásil Milnes. „Motiv je to skvělý! Člověk, který by se takového úkolu ujal, by kvůli vědě riskoval nesmrtelnou duší!“

„Určitě by mu došlo, že je to nesmyslný pokus, a ustoupil by od něj,“ odvětil Burton poněkud zastřeným hlasem, „protože jakmile tuhle hranici jednou překročíte, už vám nedovolí se vrátit. Jeho rozhodnutí by však spíše než z norem chování stanovených civilizací či z představy nesmrtelné duše vycházelo ze zásad, které si stanovil sám, neboť je to – jak říkáte – inteligentní člověk.“

„To je zvláštní,“ podivil se Henry Murray, který až dosud tiše naslouchal. „Měl jsem za to, že z nás všech byste zrovna vy ten pokus schválil nejspíše.“

„Neměli byste věřit všemu, co o mně uslyšíte.“

„A je to nutné? Já jsem byl docela rád, že mezi sebou máme satanáše,“ zazubil se Swinburne.

Sir Richard Francis Burton se na mladého a snadno ovlivnitelného básníka zkoumavě zahleděl a uvažoval, jak zařídit, aby se básník nedostal do problémů.

Sám Burton žádný libertín nebyl, ale ostatní ho považovali za čestného příslušníka své kasty a nalézali potěšení v jeho znalosti exotických kultur, kde se tíživé zákony civilizace vyznačovaly jen svou zdánlivou neexistencí. Burton se

s nimi rád napil a podiskutoval. Dnes večer obzvlášť – rozhovor mu zaměstnal mysl a pomáhal odvrátit depresi, která se o něj pokoušela od chvíle, kdy se vrátil z Bathu.

Před jednou hodinou ráno se do něj ale deprese opřela znovu, ještě umocněna alkoholem a únavou, a tak se s přáteli rozloučil a odešel z klubu.

Noc byla na září lezavě studená a silnice se vlhce leskly. Houstnoucí závoj mlhy obalil každou lampu zlatou aureolou. Burton si jednou rukou pevně přidržel kabát a druhou si pošvihával vycházkovou holí. Nejistě vykročil směrem k domu. Kolem něj brumlal a ševelil Londýn.

Minul ho rachotící bicykl. Tyto párou poháněné dopravní prostředky pro jednoho se začaly na ulicích objevovat před dvěma roky a lidé je znali jako „penny-čtvrtpenny“, za což mohl jejich zvláštní vzhled; přední kolo bylo totiž vysoké skoro jako člověk, zatímco to zadní mělo průměr pouhých osmnácti palců.

Jezdec seděl vysoko na koženém sedle, umístěném kousek za vrcholem předního kola, a nohama spočíval po obou stranách ve třmenech, které udržovaly nohy stranou od ramene pístu a kliky, otáčejících se a pumpujících nalevo od osy kola. Malý krabicovitý parastroj byl připevněn kousek za a pod sedlem, pod ním byl malý kotel s topeništěm a pod kotlem pak nádobka na uhlí. Tyto tři prvky tvořily vzadu nad hlavním kolem čtvrtoblouk. Kromě toho, že dodávaly hnací sílu, představovaly také těžiště stroje a spolu s vnitřním setrvačником parastroje způsobovaly, že navzdory neohrabanému vzhledu bylo vozítko téměř nemožné převrhnout.

Zdaleka nejpozoruhodnějším rysem penny-čtvrtpenny byla jejich neobyčejná účinnost. Cestu dlouhou dvacet mil dokázala urazit zhruba za hodinu na jediný kus uhlí velký jako pěst. S topeništěm schopným pojmout až čtyři kusy a se stejným množstvím uloženým v nádobce mělo vozítko maximální dojezd 160 mil a mohlo být čtyřadvacet hodin v chodu, než bylo třeba palivo doplnit. Největší vadou vozítka, kromě řádného protřesení, jímž jezdcе trestalo, byly dva úzké komínky, které se zvedaly za sedlem a chrlily do znečištěného ovzduší hlavního města Anglie kouř, což ještě zhoršovalo už tak špatnou situaci. Přesto patřila vozítka v současnosti k nejnovějším výkřikům módy a značně přispívala k obnovení důvěry veřejnosti v inženýrskou frakci kasty technologů, skupiny, která byla poslední dobou hodně očerňována po katastrofálním za-

plavení podmořského města Hydrohamu u pobřeží Norfolku a množství smrtelných nehod provázejících plánovaný vývoj plynem plněných vzduchodů, od kterého se nakonec upustilo.

Burton sledoval, jak se vynález ztrácí v mlze.

Londýn se za dobu, kterou strávil v Africe, změnil. Zaplnily ho nové stroje a nové druhy zvířat. Zdálo se, že inženýry a eugeniky – nejdůležitější obory kasty technologů – nic nezastaví, navzdory protestům libertinů, kteří měli pocit, že podstatnější než materiální pokrok jsou umění, krása a ušlechtilost ducha.

Problém spočíval v tom, že i když libertinové produkovali kvanta antitechnologické propagandy, jejich poselství zůstávalo nejasné. Na jedné straně tu byli „praví libertini“, mezi něž patřilo i Bratrstvo prerafaelitů, což byli v podstatě luddité, na straně druhé pak stále silnější „zpuštělci“, kteří nalézali zalíbení v černé magii, anarchii, sexuální zhýralosti, užívání drog, pletichaření a obecně nevhodném chování, které ospravedlňovali coby pokus „překonat omezení daná lidským stavem“. Většina libertinů – a Richard Monckton Milnes byl jejich klasickým příkladem – patřila někam mezi tyto dva tábory; nebyli ani tak idealisticky zasnění jako první frakce, ani tak skandálně nestřídmí jako ta druhá.

Pokud šlo o sira Richarda Francise Burtona, ten si nebyl jist, kam vlastně patří. Přestože Anglie byla jeho rodná zem, nikdy si tu nepřipadal doma – nejspíš proto, že většinu dětství strávil na cestách Evropou, po níž ho vláčeli rodiče, kteří neměli nikde stání. A tak jej poměrně překvapilo, když se vrátil z nilské expedice a zjistil, že mu současný stav společenské nestálosti v zemi zvláštním způsobem vyhovuje. Rychlé změny, v hlavním městě citelnější než kdekoli jinde, byly možná pro většinu obyvatelstva matoucí, ale Burton svou identitu odjakživa považoval za dosti pomíjivou a proměnlivou, takže teď s rozkolísanou povahou britské kultury podivně soucítit.

Jak tak šel, začal si pomalu uvědomovat ťukavý zvuk odkudsi shora. Došlo mu, že jej občas zaslechne již od chvíle, kdy odešel z klubu. Zamžoural nahoru a rozhlédl se kolem sebe, ale nic neviděl.

Pokračoval v cestě domů a poslouchal – a ano, ozvalo se to znovu. Sleduje ho někdo snad? Ohlédl se, nic ale nenásvědčovalo, že by ho někdo pronásledoval. Nakonec se za ním volným krokem vydal policista, jehož pozornost upoutala brutální tvář zjevně dosti opilého muže. Asi za pět minut si to konstábl

přišinel blíž, a když spatřil, že je Burton oblečen jako džentlmen, zaváhal a od stíhání upustil.

Cestovatel přešel přes Charing Cross Road a vkročil do dlouhé, špatně osvětlené vedlejší ulice. Nohou kopl do odhozené lahve, která se s melodickým cinkáním odkutálela do strouhy. Cosi velkého mu zamávalo křídly nad hlavou. Vzhlédl právě včas, aby spatřil prolétat obrovskou, eugeniky vyšlechtnou labuť, která za sebou mlhou táhla komorového draka. Než drak zmizel za vrcholky střech, shlédla z něj dolů jako neurčitá šmouha bílá mužská tvář. K Burtonovým uším zalétl sotva slyšitelný hlas, ale ať už muž volal cokoli, vodou obtěžkaný vzduch to utlumil.

Speke s Grantem použili loni na cestu k Nyanze stejný způsob dopravy, sledující jejich starou trasu. Zabralo jim to zlomek času, který potřebovala Burtonova expedice. Utábořili se v Kazechu, malém městečku asi sto padesát mil na jih od onoho velkého jezera, a právě zde se John Speke dopustil jedné ze svých typických chyb v úsudku, když nenechal ptáky řádně střežit. Sežrali je lvi. Bez nich nedokázal jezero obeplout ani zjistit, zda skutečně napájí Nil, a usvědčit tak Burtona z omylu.

O několik yardů dál po ulici se ze stínů přede dveřmi vyštrachal nějaký muž. Bylo to individuum hrubých rysů, oblečené do plátěných kalhot, košile, rezavé vesty, s proletářskou čapkou na hlavě. Na tváři měl muž rudé pruhy – stopy ohně – a silná předloktí si vypracoval hodinami přikládání do pece.

„Co bys potřeboval, kámo?“ zavrčel. „Třeba bych ti moh vodpomocť vod těch drobáků, co tě tížeť v kapsách.“

Burton se na něj podíval.

Muž couvl tak rychle, až patami narazil na schod přede dveřmi, a svalil se na zadek.

„Promiň, čéče!“ mumlal. „S někým sem si tě splet, vopravdu!“

Cestovatel si pohrdavě odfrkl a pokračoval dál. Vstoupil do spleti úzkých uliček, temných, nebezpečných a odporných, představujících skličující chapadlo chudoby, které se z East Endu natahovalo daleko do středu města. Ve stěnách špinavých domů zela truchlivá okna. Z některých domů byl slyšet nesrozumitelný křik, občas i rány, výkřiky a pláč, většinou se z nich ale ozývalo jen beznadějně ticho.

Burtona napadlo, že odlehlé části Londýna podivně připomínají nejzapadlejší kouty Afriky.

Přišel na křižovatku, zabočil doleva, zaškobrtl a klopýtl. Holení narazil do odhozené bedny, nohavicí se zachytil o vyčnívající hřebík a roztrhl si ji. Zlostně zaklel a odkopl bednu pryč. Po okraji chodníku cupitala krysa.

Burton se opřel o sloup pouliční lampy a promnul si oči. V hrdle ho nepříjemně páčila chuť brandy. Všiml si letáčku přilepeného ke sloupu a přečetl si jej:

Práce ukáží ducha.

Práce rozvíjí charakter.

Práci sílí duše.

Nedovolte, aby vaši práci dělaly stroje!

Odstrčil se od sloupu, prošel uličkou, zahrnul za další roh – nebyl si jistý, kde právě je, věděl však, že postupuje zhruba správným směrem – a ocítl se na konci dlouhé a úzké rovné ulice, jejíž sešlapaná dlažba se třpytila pod unaveným světlem jediné lampy. Lemovaly ji vysoké fádňní zdi z červených cihel – stěny skladišť. Na opačném konci se otevírala do ulice, která fungovala jako hlavní dopravní tepna. Matně zahlédl průčelí nějakého obchodu, snad řeznictví, ale když se pokusil přečíst nápis nad výlohou, prohnal se kolem s rachotem bicykl a nechal po sobě vířící kouř, který nápis ještě víc rozmazal.

Buton kráčel dál a pokoušel se vyhýbat loužičkám čpící moči. Botami čvachtal v bahně a zakopával o odpadky, což bylo horší.

Vyhlídku na obchod zakryl s řinčením krab popelář. Jeho osm tlustých mechanických nohou dopadalo s duněním na vozovku a čtyřadvacet tenkých paží na břicho vystřelovalo sem a tam, míhalo se nad dlažbou, sbíralo odpadky a tlamou je házel do pece uvnitř stroje.

Krab zaskřípěl, rachotivě minul konec uličky a vydával přitom kvílivý varovný signál. O několik vteřin později ohlušujícím způsobem zahvízdal a dvěma dolů obrácenými trubkami na zadku vychrlil horkou čisticí páru.

Do uličky se vevalila neuspořádaná stěna vařící se bílé páry, takže automatický čistič zmizel z dohledu. Burton se zastavil, o několik kroků couvl a vyčkával, než se pára rozplyne. Ta se vlnivě pohybovala k němu, rozprostírajíc kolem sebe horké smyčky. Jak chladly, zpomalovaly a uklidňovaly se, až zůstaly viset ve vzduchu.

Do uličky kdosi vstoupil a bílý oblak profal podivně protáhlý stín. Temný obrys vychrtlé postavy, zkreslený až k odpornosti. Vířící mlhu náhle ozářily záblesky světla, jako by se tu odehrávala miniaturní bouře. Burton očekával, že se stín scvrkne a stáhne zpět k člověku, kterému patří, když se onen člověk – musí to přece být člověk – vynořil z páry.

Nescvrkl se.

Nebyl to stín.

A možná to nebyl ani člověk.

Pára se rozdělila a z ní vyskočilo bizarní zjevení: postava s dlouhatánskýma nohama, připomínající masopustní maškara na chůdách. Ze shrbených ramen jí plandal dlouhý tmavý plášť a kolem těla i hlavy jí s praskáním přeskakovaly blesky.

Burton rychle couval, dokud nenarazil zády na zeď. Rychle zamrkal a olízl si rty.

Je tahle věc vůbec člověk? Hlavu to mělo velkou, černou a lesklou, kolem ní se krabatila aura modrého plamene. Na Burtona mžouraly zlovolné rudé oči. V úšklebku bez rtů zářily bělostné zuby.

Přikrčené stvoření kráčelo vpřed a natahovalo ruce připomínající pařáty. Burton viděl, že jeho první dojem byl správný – věc chodila na dvě stopy vysokých chůdách.

Vytáhlé tělo halil těsný oblek z bílých šupin, třpyticích se v mihotavém tlumeném světle jediné plynové lampy. Na hrudi mu žhnulo cosi kulatého, co s výbuchy chrlilo jiskry a stužky blesků, které se po dlouhých údech stvoření rozlázaly jako hadi.

„Burton!“ zakrákalo zjevení. „Zatracený Richard Francis Burton!“

Stvoření se na Burtona znenadání vrhlo, jeho ruka švihla stranou a tvrdě Burtona udeřila přes pravé ucho, až se zapotácel. Roztočený cylindr mu spadl do kaluže, upustil hůl.

„Už jednou jsem ti řekl, aby ses do toho nepletl!“ vybuchla věc. „Ale tys mě neposlechl.“

Burton si najednou připadal ledově střízlivý.

Do vlasů se mu zaryly prsty a trhnutím mu zvrátily hlavu. Ucítil, jak mu tělem proběhl trýznivě silný elektrický výboj. Burtonovy ruce i nohy sebou začaly prudce škubat.

Rudé oči se zabodly do těch jeho.

„Znovu už ti to říkat nebudu. Nech mě na pokoji!“

„Co... cože?“ zalapal po dechu Burton.

„Prostě se drž dál! Nemáš s tou věcí vůbec nic společného, sakra!“

„S jakou věcí?“

„Nehraj si na prostáčka! Nechci tě zabit, ale přísahám, že jestli do toho nepřestaneš strkat nos, zpřelámu ti vaz!“

„Nemám tušení, o čem to mluvíte!“ bránil se Burton.

Stvoření mu prudce zatřáslo hlavou, až mu zacvakaly zuby.

„Mluvím o tom, že proti mně sbíráš ozbrojené síly. Nic takového dělat nemáš! Tvůj osud leží jinde! Rozumíš?“

Stvoření vrazilo Burtonovi do obličeje předloktí.

„Ptám se, jestli rozumíš?“

„Ne!“

„Tak já ti to vysvětlím,“ zavrčel muž na chůdách. Zatočil Burtonem kolem dokola, přirazil jej ke zdi, rozmáchl se a se zapraštěním vyslal pěst proti cestovatelovým ústům.

„Dělej...“

A znovu. Prásk!

„... co dělat...“

Prásk!

„... máš!“

Burton zplihle visel na cihlách. Rozbitými rty zamumlal: „Jak můžu vědět, co mám udělat?“

Prsty ve vlasech ho trhnutím zvedly, až té věci hleděl přímo do očí, které jej shora pozorovaly ze vzdálenosti několika palců. Rudě žhnuly a Burtonovi došlo, že útočník je zcela vyšinutý.

Příšeře vyskočil z hlavy modrý plamen, olízl cestovateli obočí a sežehl mu kůži.

„Ty si máš vzít Isabel a nechat se posílat z jednoho posraného konzulátku na druhý. Tvá kariéra má vyvrcholit za tři roky, až budeš se Spekem rozebírat otázku Nilu a ten blbec se zastřelí. Máš napsat pár knížek a umřít.“

Burton se zapřel nohama o zeď.

„O čem to tu, sakra, blábolíte?“ otázal se už hlasitěji. „Tu debatu zrušili. Speke se střelil včera – ale mrtvý není!“

Stvoření vytřeštilo oči.

„Ne!“ zašeptalo. „Ne!“ Skrze zařaté zuby pak zasyčelo: „Já jsem historik! Víím, co se stalo. To bylo v roce 1864, ne 1861. Víím, že...“

Po strašlivé vyzáblé tváři přeběhl zmatený výraz.

„K čertu s tím! Proč to musí být tak komplikované?“ zašeptalo si pro sebe. „Možná kdybych tě zabil? Ale jestli tohle všechno způsobila smrt jediného člověka...?“

Burton ucítil, že prsty povolují, a využil příležitosti. Trhnutím si osvobodil hlavu, vrazil útočnickovi rameno do žaludku a vrhl se stranou.

Stvoření pozpátku doklopýtalo k protější zdi, kde se zachytilo, aby udrželo rovnováhu, a nenávisťně zíralo na Burtona, který se postavil na nohy. Stáli proti sobě.

„Poslouchej mě, ty parchante!“ vybuchlo stvoření. „Až mě uvidíš příště, pro svoje vlastní dobro se ode mě drž dál!“

„Vždyť já vás neznám,“ namítl Burton. „A věřte mi, že jestli vás už neuvidím, mrzet mě to rozhodně nebude!“

Z hrudi stvoření vyšlehl blesk a roztančil se po zemi. Muž na chůdách zmučeně vykřikl a divže neupadl.

Divoké oči najednou pohasly a Burton v nich nakrátko spatřil jiskřičku zdravého rozumu. Muž se podíval sám na sebe, pak na Burtona a tiše řekl: „Ironické na tom je, že mi dochází čas. Ty mi stojíš v cestě a celou tu situaci pořádně zhoršuješ.“

„Jakou situaci? Vysvětlete mi to!“ ztratil cestovatel trpělivost.

Záhadná vyčouhlá postava postoupila vpřed a duhovky se jí stáhly v maličké kapičky.

„Ožeň se s tou čubkou, Burtone. Usad se. Staň se konzulem na Fernando Pó, v Brazílii, Damašku a v každé z těch prdelí, kam tě ještě pošlou. Piš si ty své zatracené knížky! Především mě ale nech na pokoji! Rozumíš? *Nech mě, kurva, bejt!*“

Stvoření se pořádně příkrčilo, proklálo Burtona pohledem a náhle narovnal nohy a vystřelilo kolmo do vzduchu.

Burton zvrátil hlavu a pohlédl vzhůru. Útočník vylétl vysoko nad vrcholky skladišť a rozplynul se ve vzduchu.

Kapitola 3

POVĚŘENÍ

**Umřít, můj milý doktore! To je to poslední,
co udělám!**

LORD PALMERSTON

„Panenko skákává!“ zvolal lord Palmerston. „Co to zase chystáte?“

Burton se opatrně spustil do křesla před ministrovým psacím stolem. Tělo měl samou modřinu, pod pravým okem monokl, rty rozbité a opuchlé.

„Jen nehoda, sire. Nic, co by vám mělo dělat starosti.“

„Vypadáte naprosto příšerně!“

Od tebe to tedy sedí! pomyslel si Burton.

V uplynulých dvou letech procházel Palmerston eugenickou léčbou, prodlužující život. Přestože mu bylo sedmasedmdesát, očekávaná délka života u něj teď činila sto třicet let. Proto také procházel i odpovídající kosmetickou rekonstrukcí. Povolenou kůži obličej mu vytáhli, usazený tuk odstranili a změny barvy eliminovali. Do vrásek na čele, kolem očí a úst mu pravidelně vstříkovali umrtvující toxiny, které vrásky vyhlazovaly a propůjčovaly jeho tváři kontury mladého muže – či, říkal si Burton, voskového panáka, neboť podle jeho mínění premiér vypadal, jako by právě vyšel z muzea madam Tussaudové. Nebylo na něm nic přirozeného a představoval nablýskaný výsměch sobě samému, děsivou karikaturu: tvář měl bílou jako maska, rty moc červené, kotlety moc husté, kudrnaté vlasy moc dlouhé a černé, oblek v odstínu púlnocní modři moc těsný a švihácký, kolínskou používal příliš lehkovážně a pohyboval se příliš vyumělkovaně.

„No tedy!“ prohlásil premiér. „Tohle není poprvé, co vás někdo seřezal, že? Vzpomínám si, jak jste se vrátil z Habeše

s těmi strašnými ranami v obličejí. Vás ty potíže přitahují, Burtone.“

„Já myslím, že spíš přitahuji já je,“ zavrčel cestovatel.

„Hmm. Ať je to jakkoli, když se ohlédnou za vaší minulostí, vidím jednu katastrofu za druhou.“

Palmerston prolistoval zprávu na pracovní desce svého psacího stolu, což byl neobyčejně veliký a těžký kus vyřezávaného mahagonu. Burton si pobaveně povšiml, že jej vroubí horizontální pás ozdobných rytin zachycujících scény velmi smyslné povahy.

Na psacím stole toho moc nebylo: savý polštářek, stříbrné pero ve stojánku, přihrádka na dopisy, karafa s vodou a štíhlá sklenice a po premiérově levici zvláštní aparát, který čas od času tiše zapískal a vypustil obláček páry. Burton vůbec netušil, k čemu je, přestože viděl, že část mechanismu – skleněná trubice tlustá zhruba jako zápěstí – mizí ve stole.

„Sloužil jste ve Východoindické armádě pod generálem Napierem a plnil jste pro něj zpravodajské úkoly, že?“

„Správně. Umím kromě jiného i hindustánsky a klidně se můžu vydávat za domorodce. Myslím, že jsem byl logickou volbou.“

„Kolik jazyky vlastně mluvíte?“

„Plynně? Zatím čtyřadvaceti, plus několika dialekty.“

„Dobré nebe! Pozoruhodné!“

Palmerston dál listoval stránkami. Burтона ohromovalo – a také trochu děsilo –, že už o něm toho bylo napsáno tolik.

„Napier o vás mluví uznale. Ale jeho nástupce Pringle už nikoli.“

„Pringle je debilní kretén.“

„Vážně? Opravdu? Pánbůh chraň, tak to si asi budu muset dát větší pozor, než někoho jmenuji, co říkáte?“

Burton si tiše odkašlal. „Omlouvám se,“ řekl, „neměl jsem právo se takhle vyjadřovat.“

„Podle těchto hlášení je nevhodné vyjadřování další z vašich specialit. Kdo byl plukovník Corsellis?“

„Je, sire – pořád ještě žije. Když jsem se s ním setkal, velel speciálním jednotkám.“

Palmerston se pokusil pozvednout obočí, to ale zůstalo na vypnutém obličejí bez pohybu. Začal číst nahlas:

*„Zde leží tělo plukovníka Corsellise,
zbytek čeká, hádám, nejspíš v pekle mise.“*

Burtonovi zacukal koutek. Na tenhle kostrbatý veršík z mláďí už zapomněl.

„Po pravdě řečeno mě sám požádal, abych o něm něco napsal.“

„A výsledek ho jistě potěšil,“ odvětil Palmerston sžíravě. Netrpělivě zatukal prsty na stůl. Zamyšleně pohlédl na Burtona. „V aktivní službě u 18. bombajského pěšího pluku jste sloužil od dvaadvacátého do devětačtyřicátého roku. Zdá se, že to bylo sedm let opakovaného porušování subordinace a častých zdravotních dovolených.“

„Onemocněli všichni chlapi, sire. Tenkrát Indie zdraví moc neprosplávala. A pokud jde o tu nekázeň – byl jsem mladý. Žádnou jinou omluvu nemám.“

Palmerston přikývl. „V mláďí se chybných soudů dopouštíme všichni. Většina z nás na ně zapomene a odsune je do minulosti, kam také patří. Ale vy vlečete zátěž, které zřejmě není snadné se zbavit. Mám pochopitelně na mysli to vaše pomýlené vyšetřování v Karáči a pověsti, které jej provázejí.“

„Myslíte moji zprávu o mužských nevěstincích?“

„Ano.“

„Generálu Napierovi dělalo starosti, že je navštěvuje mnoho britských vojáků. Požádal mě, abych přesně zjistil, jak moc jsou ta zařízení zkažená a co se tam provozuje za praktiky. Svůj úkol jsem splnil. Zjistil jsem mu to.“

„A podle Pringlea jste se při svém pátrání dostal až příliš hluboko.“

„Zajímavá volba slov.“

„Jeho, Burtone, nikoli má.“

„Jistě. Často si říkávám, že když člověk dá přednost jednomu slovu před druhým, mnohdy tím o sobě prozradí víc, než chtěl.“

„A co o sobě podle vás prozradil Pringle?“

„Ten člověk zlovolně pošpinil moji pověst. Obvinil mě z podílu na zhýralostech, které jsem měl vyšetřit. Štvanice, kterou na mě pořádal, hraničila s iracionální obsesí. A ta podle mě naznačuje jediné.“

„A to?“

„Špatně potlačovanou touhu věnovat se sám zrovinka té zmiňované činnosti.“

„To je dost silné obvinění.“

„To není obvinění, to je domněnka – domněnka vyřčená v soukromém rozhovoru. Srovnejte to s těmi šílenými výlevy,

kterými proti mému zcela smyšlenému chování protestoval na veřejnosti. Jeho obvinění mě pronásledují po celou kariéru. Bezmála mě zničil.“

Palmerston pokýval hlavou a otočil stránku.

„A pak vás přeskočili při obsazování místa hlavního tlumočníka?“

„Ve prospěch chlapa, který vedle toho svého uměl už jen jeden jazyk.“

„To zní dost absurdně.“

„Jsem rád, že to konečně někdo připouští.“

„Připadáte mi zahořklý.“

Burton neodpověděl.

„A z armády Britské východoindické společnosti jste odešel ze zdravotních důvodů?“

„Trpěl jsem malárií, úplavicí a zánětem očí.“

„A syfilitidou,“ dodal Palmerston.

„Díky za připomenutí. Doktoři si mysleli, že to přežiju. A já ostatně také.“

„A jak jste na tom se zdravím teď?“

„Občas u mě znovu propukne malárie. Ale chininová kúra ji obvykle utiší.“

„Nebo jedna dvě láhve džinu?“

„V případě nutnosti.“

Další stránka hustě psaných poznámek byla odložena stranou.

„Do Anglie jste se na zdravotní dovolenou vrátil roku 1850 a pak jste se začal připravovat na svou proslulou pouť do Mekky a Medíny.“

„Správně, pane premiére. Smím se zeptat, proč se zabýváme mojí minulostí?“

Lord Palmerston mu věnoval zlověstný pohled. „Všechno v pravý čas, Burtone.“

Starý muž zběžně prozkoumal další stránku, letmo pohlédl na rozpačitého cestovatele, sáhl do zásuvky, vyndal cvikr a smutně si jej nasadil na kořen nosu. Čocky byly z kouřově modrého skla.

Premiér si odkašlal. „Proč jste to dělal?“

„Tu pouť? Byl jsem zvědavý. Nudil jsem se. Nemohl jsem vydržet na jednom místě. Chtěl jsem si udělat jméno.“

„Což se vám rozhodně podařilo. Celou tu cestu jste podnikl v přestrojení za domorodce a mluvil jste výhradně arabsky?“

„Ano, v přestrojení za dervíše Abdalláha. Chtěl jsem, aby se mnou jednali jako se svým bratrem, ne jako s hostem. Už dávno zastávám názor, že člověku, který do kterékoli kultury přichází zvenčí, se nabízí pouhý zlomek pravdy, a i ta je navíc upravena pro jeho potřeby. A já chtěl něco nefalšovaného.“

„Takže jste zabil malého chlapce, aby vás neprozradil coby nemuslima?“

„Připadá mi, že mě z tohotohle zločinu obviňují denně. Tu otázku mi už po bůhví kolikáté někdo položil zrovna včera večer. Zabil jsem toho kluka? Ne, pane premiére, nezabil. Žádnou vraždou jsem se neprovinil; nezavraždil jsem ani toho kluka, ani žádnou ženu, ani žádného muže, a dokonce ani žádného psa.“

„A jste toho schopen?“

Burton se překvapeně narovnal v křesle. Téma vraždy, které se objevuje tak záhy po konverzaci v Klubu kanibalů? To byla neobyčejná shoda náhod, která znepokojila pověřčivou část jeho osobnosti.

„Jestli jsem schopen chladnokrevné vraždy? Myslím, že ne. Dokázal bych zabít v zápalu boje nebo v sebeobraně. Jistě. A možná jsem to už udělal v Berbeře. Za takových okolností nemůžete vědět, co jste svými výstřely a ranami šavlí způsobil.“

„A co kdybyste byl zmocněn velet a musel někoho poslat na téměř jistou smrt?“

„Pak bych splnil povinnost.“

Lord Palmerston přikývl, jako by jej odpověď uspokojila. Sáhl do kapsičky u vesty, vytáhl tabatěrku a nasypal si na hranu pravé ruky ke kořeni palce malou hromádku jemného prášku. Tu si pozvedl k nosu a šňupl si.

Popotáhl a obrátil další list. Burtonovi neušlo, že premiérovy nehty kdosi pečlivě ošetřil a natřel bezbarvým lakem.

„K tomu incidentu v Berbeře došlo v pětapadesátém,“ pokračoval Palmerston. „Jedním z mužů, kteří vás doprovázeli, byl i poručík John Hanning Speke, že?“

„Ano.“

„Shodou náhod jsem se na něj včera večer informoval. Leží v Penfoldově soukromém sanatoriu. Ustřelil si půlku obličeje a lékaři neočekávají, že by to přežil.“

Burton přikývl s ocelově tvrdým výrazem ve tváři. „Já vím.“

Palmerston si jej pozorně prohlížel. „Další nepřítel.“

„Zjevně ano. A vy?“

Pokud Palmerstona troufalá otázka překvapila či šokovala, nedal to na sobě znát. Jenže na tom chlapovi nic vidět ani být nemůže, přemítal Burton.

„Jestli jsem váš nepřítel? Ne, to nejsem.“

„To je každopádně povzbuzující. Ano, pane premiére, poručík Speke mě doprovázel do Somálska. Mně probodli obličej kopím a on byl rovněž raněn. Jednoho našeho společníka, poručíka Stroyana, zabili. Příštího roku, po krátkém nasazení na Krymu, jsem zorganizoval expedici do střední Afriky, abych pátral po prameni Nilu. Speke mě doprovázel a posléze zradil. Novináři z toho vytěžili, co se dalo, a připravovala se konfrontace nás dvou. Mělo k ní dojít včera ve společenských prostorách v Bathu. Ale nedošlo. A to je celá historie. Co kdybychom teď přešli k tomu, proč tu vlastně jsem?“

Palmerstonova ústa se otevřela a ozval se neveselý smích. Rty se však neusmály.

„Ach můj bože!“ zvolal Palmerston. „Vy jste opravdu netrpělivý chlap!“

„To nepopírám. A bych byl naprosto upřímný, pane premiére, mám kocovinu a chce se mi hrozně chcát, takže bych ocenil, kdybyste mohl ty jemnosti přeskočit a jít k jádru věci.“

Palmerston zabašil pravicí do stolu, zvrátil hlavu dozadu a vydal ze sebe prudký řezavý zvuk. Přestože byl Burton fenomenální tlumočník, mohl se jen domnívat, že to je smích. Rytmičkový chrapot trval příliš dlouho a rychle přecházel od upřímného k afektovanému, přičemž získal podivný syčivý přídech, takže se na jeden bizarní okamžik zdálo, jako by premiér začal ucházet a rychle splaskával.

A potom Burtonovi došlo, že stále hlasitější pískot nevychází z muže naproti němu, ale ze zvláštního zařízení na psacím stole. Obrátil k němu oči právě včas, aby spatřil, jak se věc najednou začíná horečně otrásat. Střelka měřáku na boku přístroje sklouzla do červeně vyznačené výseče. Přístroj sebou naposledy trhl se zvukem připomínajícím ohromnou zátku vytahovanou z nějaké nádoby, ztlchl a znehybněl. Z jeho vrcholu vycházel obláček páry. Střelka klesla zpátky doleva.

Palmerston zavřel pusku, pohlédl na aparát, zabručel, natáhl ruku a otočil spínačem. Otevřela se malá dvířka a do premiérových rukou vyskočila plechovka. Premiér odšrouboval víko a vytáhl z ní stránku světle modrého papíru. Přečetl si vzkaz a přikývl, pak zvedl oči k Burtonovi a oznámil: „Schválili vás!“

„To je milé,“ odvětil Burton. „A kdo? A nač?“

„No přece v Buckinghamském paláci! Náš král vám nabízí místo!“

Burtonovi se pro jednu nedostávalo slov. Překvapením mu spadla brada.

Palmerstonova tvář se okolo úst roztáhla do stran – zřejmě se pokoušel o úsměv. Nebyl to pěkný pohled.

„Proto jsem si vás sem zavola, Burtone. Začal se o vás zajímat palác. Kdosi navrhl, že s vaší škálou dosti nezvyklých schopností a náturou – snad ji můžeme nazvat *energickou* – byste mohl impériu prokázat jedinečnou službu, nabídnout něco, co mu nikdo jiný nabídnout nedokáže. Proto bylo vytvořeno tohle místo – výhradně pro vás.“

Burton pořád ještě nic neřekl. Myšlenky mu běžely jako o závod a potýkaly se se zcela nečekaným vývojem situace – a také s představou, že v Buckinghamském paláci možná kdosi naslouchá jejich rozhovoru.

„Musím přiznat,“ pokračoval Palmerston, „že jste mě postavil před problém. Věděl jsem, že s vámi musím něco udělat, ale neměl jsem tušení co. Vaše nadání dělat si nepřátele mě znepokojovalo. Měl jsem podezření, že ať vám nabídnu jakýkoli post, rychle se z vás stane přítěž. Jeden z mých kolegů navrhoval, abychom vás pohřbili na nějakém zapadlém konzulátu. A nejdříve na seznamu bylo Fernando Pó – víte to?“

Kývnutí. Na jinou odpověď se Burton nezmohl.

Ožeň se s tou čubkou. Usad se. Staň se konzulem na Fernando Pó, v Brazílii, Damašku a v každé z těch prdelí, kam tě ještě pošlou.

Ta slova mu planula v hlavě.

„Kdo o tom ví?“ vypálil napjatě.

„Prosím?“

„Kdo ví o tomhle rozhovoru, o té práci a o konzulátu?“

„O té práci vím jen já a palác.“ Palmerston poklepal na přístroj z mědi a skla. „Probírali jsme to v soukromí. A že jste tady? Palác, já, můj osobní tajemník, strážce u dveří, majordomus a každý zaměstnanec, který vás snad viděl přicházet. A o konzulátu? Palác, já a lord Russell, který vás na to místo navrhl. Proč?“

Burton věděl, jak lord John Russell, ministr zahraničí, vypadá. Byl to postarší holohlavý muž se širokou tváří, který se zjevení z minulé noci v žádném případě nepodobal.

„Myslím,“ pronesl Burton zvolna, „že je tu značná pravděpodobnost, že buďto vláda, nebo královský dvůr má mezi sebou špióna.“

Palmerston zcela znehybněl, jen ohryzek mu poskočil nahoru a dolů.

„To mi vysvětlíte,“ vyzval Burtona tiše.

Burton mu rychle a bez příkras vylíčil útok z dnešní noci. Palmerston pozorně naslouchal bez jediného pohybu. Klidně by se byl býval mohl proměnit ve voskovou figurínu, kterou tak připomínal.

Když Burton skončil, vyzval jej premiér, aby zjevení popsal podrobněji.

Odověď zněla: „Byl vysoký a vychrtlý, končetiny měl dlouhé a tenké, nicméně šlachovité a silné. Hlavu měl chráněnou velikou černou lesklou kulovitou helmou, kolem níž hořel modrý plamen. Z helmy na mě zíraly šílené rudé oči. Tvář se podobala lebce – líce měl propadlé, nos ostrý jako nůž a místo úst jen štěrbinu. Na sobě měl upnutý bílý kostým, který strukturou připomínal rybí šupiny. Z ramen mu visel dlouhý černý plášť s bílým lemováním, na hrudi měl připevněno cosi kulatého, něco jako lampu zářící načervenalým světlem a vypouštějící jiskry. Kostnaté ruce připomínaly pařáty. Nohy a lýtka mu obepínaly přiléhavé vysoké boty, ze kterých na způsob pružiny vystřeloval nějaký mechanismus připevněný ke dvě stopy dlouhým chůdám.“

Burton se odmlčel.

„Když jsem byl na té pouti,“ pokračoval tiše, „hodně se tam mluvilo o zlých džinech...“

„Džinech?“

„Promiňte. To je plurál od ‚džin‘, zlý duch, který údajně obchází v poušti. Já se považuji za poměrně inteligentního člověka, takže jsem ty řeči pochopitelně zavrhl coby pouhou pověrou. Kdybyste mi ale řekl, že jsem se dnes v noci ocitl tváří v tvář jednomu z nich, možná bych vám i uvěřil.“

„Třeba jste se s ním vážně střetl,“ opáčil Palmerston. Pohlédl na přístroj na psacím stole, který se otrásl a vypustil chomáček páry. „Slyšel jste někdy o Skákajícím Jackovi?“

Burton vypadal překvapeně. „To mě vůbec nenapadlo!“

Skákající Jack byl bubák, mytické strašidlo, jímž matky děsily nezbedné děti, aby je přiměly k poslušnosti: „Nezlob! Nebo si pro tebe přijde Skákající Jack!“

„Tak špión oblečený jako postava z folklóru?“ uvažoval Burton. „Ale proč? A proč by napadal mě? Proč ho zajímá, že vám lord Russel navrhl, abyste ze mě udělal konzula?“

„Třeba to vůbec není obyčejný špión,“ navrhl Palmerston. „Kapitáne Burtone, chtěl bych, abyste si promluvil s inspektorem Williamem Trouncem ze Scotland Yardu. Roku 1840, ještě jako konstábl, byl přítomen vraždě. Tvrdil, že tohle stvoření – Skákajícího Jacka – viděl na místě činu, a přes odpor svých nadřízených stále trvá na tom, že ten tvor je skutečnost, a žádná iluze vyvolaná panikou či hysterií, jak prohlašovali jiní. Téměř ho to stálo kariéru. Deset let byl ve Scotland Yardu všem pro smích a současného postavení dosáhl díky houževnatému odhodlání a tvrdé práci. Vy vlečete své břemeno, tím jeho je Skákající Jack.“

Burton rozhodl rukama a pokrčil rameny. „A proč si s ním mám promluvit?“

„Berte to jako začátek vašeho druhého úkolu. Mluvil jsem o nějaké práci. Panovník vás chce zmocnit jako svého druhu – žádné lepší slovo mě nenapadá – agenta. Jde o jedinečnou pozici; bude se od vás chtít, abyste přezkoumával záležitosti, které snad leží mimo policejní jurisdikci nebo jejichž povaha vyžaduje osobitější přístup, než jaký může nabídnout Scotland Yard. Budete se odpovídat Buckinghamskému paláci a mně a v nezbytných případech budete smět úkolovat policii. Žijeme v bouřlivé době, Burtone. Technologové posunují hranice etické a libertini zase ty morální. Palác se obává, že věda příliš rychle a příliš do hloubky proměňuje naši kulturu, aniž by jí zbýval náležitý čas na reflexi a diskusi. Pro dobro impéria potřebujeme někoho, kdo dokáže odhalit tajemství a rychle se rozhodnout, někoho nebojácného a nezávislého – někoho, jako jste vy.“

„Jsem poctěn, sire,“ odvětil Burton a myslel to vážně.

„Není to žádný rozkaz. Pokud to pověření nechcete, můžete mít konzulát.“

„Já to pověření chci, pane premiére.“

„Dobrá. První úkol pro vás už mám, ale jak už jsem řekl, chci, abyste za svůj druhý úkol považoval tu záležitost se Skákajícím Jackem. Pokud je ve vládě nebo v paláci skutečně nějaký špión, odhalte jej! A pokud jde o původní úkol, zjistěte, co jsou zač tihle a kde se berou...“

Premiér vytáhl ze zásuvky psacího stolu list papíru a poslal jej Burtonovi. Byla na něm hrubá kresba tužkou, zachy-